

**VEŘEJNÉ
KNIHOVNY
JIHOMORAVSKÉHO
KRAJE
V LETECH
2015–2021**

**VEŘEJNÉ
KNIHOVNY
JIHOMORAVSKÉHO
KRAJE
V LETECH
2015–2021**

Bartošová, Kateřina, 1988-

Veřejné knihovny Jihomoravského kraje v letech 2015-2021 / texty: Kateřina Bartošová, Adéla Dilhofová, Lenka Dostálová, Michala Králová, Monika Kratochvílová, Jan Lidmila. -- 1. vydání. -- V Brně : Moravská zemská knihovna, 2022. -- 85 stran : ilustrace
Obsahuje bibliografické odkazy

ISBN 978-80-7051-325-5 (brožováno)

* 027.4/.5 * 021 * 024.5/.6 * 021.1/.4(1-2) * 021.6 * 727.8 * 022 * 316.422 * 69.059.3 * (437.322) * (036)

– 2015-2021

– veřejné knihovny -- Česko -- 2001-2030

– činnost knihoven -- Česko -- 2001-2030

– knihovní služby -- Česko -- 2001-2030

– regionální funkce knihoven -- Česko -- 2001-2030

– rozvoj knihoven -- Česko -- 2001-2030

– knihovní budovy -- Česko -- 2001-2030

– zařízení a vybavení knihoven -- Česko -- 2001-2030

– modernizace -- Česko -- 2001-2030

– rekonstrukce staveb -- Česko -- 2001-2030

– Jihomoravský kraj (Česko : 2000-)

– informační publikace

027 - Univerzální knihovny. Veřejné knihovny. Soukromé knihovny [12]

Děkujeme pověřeným knihovnám Jihomoravského kraje za spolupráci při vzniku publikace a za vstřícné poskytnutí publikačních práv k jednotlivým obrazovým materiálům.

Publikace vznikla s podporou dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven.

jihomoravský kraj

© Fotografie: archiv MZK

© Texty: Kateřina Bartošová, Adéla Dilhofová, Lenka Dostálová, Michala Králová, Monika Kratochvílová, Jan Lidmila

© Moravská zemská knihovna v Brně, 2022

ISBN 978-80-7051-325-5

VEŘEJNÉ KNIHOVNY JIHOMORAVSKÉHO KRAJE V LETECH 2015–2021

Moravská zemská knihovna v Brně

2022

D

C

Obsah

Úvod	10
Věřejné knihovny v Jihomoravském kraji	12
Vybrané statistické ukazatele veřejných knihoven	16
Projekt Jižní Morava čte	18
Knihovnický časopis Duha	24
Regionální funkce v Jihomoravském kraji	26
Pověřené knihovny Jihomoravského kraje	31
Knihovna Jiřího Mahena v Brně	32
Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově	34
Městská knihovna Boskovice	36
Městská knihovna Břeclav	38
Městská knihovna Hodonín	40
Městská knihovna Kuřim	42
Městská knihovna Znojmo	44
Rekonstrukce a modernizace knihoven	46
Dotační titul Obecní knihovny	46
Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven	47
Inspirace z knihoven v jednotlivých regionech	49
Region Blansko	49
Region Brno-město	53
Region Brno-venkov	59
Region Břeclav	62
Region Hodonín	67
Region Vyškov	72
Region Znojmo	76
Oceňování knihoven a knihovníků	78
Oceňování v Moravské zemské knihovně	78
Oceňování v pověřených knihovnách	81
Závěr	82

Úvod

Cílem publikace, která vyšla v úzké spolupráci s pověřenými knihovnami Jihomoravského kraje, je představit proměny, jimiž v posledních letech procházejí veřejné knihovny, a to jak po stránce interiérového vybavení, jehož modernizaci v mnoha případech předchází rekonstrukce objektu, tak především zásluhou rozšiřujících se služeb orientovaných i na neregistrované uživatele. Rok 2015 zahájil novou etapu v rozvoji veřejných knihoven Jihomoravského kraje především v souvislosti s vydanou *Koncepcí rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji v letech 2015–2020*, na kterou v roce 2021 navázala nová koncepce vycházející

z celostátní *Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027 s výhledem do roku 2030*.

V průběhu celého koncepčního období docházelo k proměnám nejen formy a obsahu regionálních funkcí knihoven, ale především veřejných knihoven v roli příjemců regionálních služeb. Podpora Jihomoravského kraje, vstřícný postoj k zajištění regionálních činností včetně nezbytných administrativních úkonů, ochota naslouchat, to vše byl vklad, který umožnil jihomoravským knihovnám proměnu v moderní místa setkávání a komunitního rozvoje.

Mapa Jihomoravského kraje s přehledem jednotlivých regionů

Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ukládá krajům povinnost plnění regionálních funkcí a jeho koordinaci z peněžních prostředků svého rozpočtu.

V návaznosti na ustanovení knihovního zákona vydalo Ministerstvo kultury ČR *Metodický pokyn Ministerstva kultury ČR k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven*¹, jenž poskytuje nezbytnou oporu především krajským a pověřeným knihovnám. Jihomoravskému kraji je třeba ke cti přičíst dlouhodobý a upřímný zájem o problematiku veřejných knihoven, což potvrdil jak nově vyhlášeným **dotáčným titulem Obecní knihovny** (od roku 2016 jako součást dotačního Programu rozvoje venkova Jihomoravského kraje a Programu rozvoje Jihomoravského kraje 2018–2021), tak od téhož roku každoroční podporou projektu na podporu čtení a čtenářství **Jižní Morava čte**. Nelze také opomenout záštitu, které se ze strany Jihomoravského kraje dostalo a dostává vybraným knihovnickým akcím, od roku 2018 i novému oceňování knihoven Komunitní knihovna Jihomoravského kraje.

Významnou roli při naplňování požadavků regionálních služeb zaujímá kvalifikované personální i technické zázemí všech sedmi pověřených knihoven, jejichž zásluhou se daří, i ve spolupráci se zřizovateli knihoven, podporovat rozvoj veřejných knihovnických a informačních služeb ve veřejných knihovnách na území celého Jihomoravského kraje. Regionální oddělení pověřených knihoven usilují ve spolupráci s vedením

1 Služby knihoven knihovnám. Krajské programy regionálních funkcí na podporu knihoven. Praha: Národní knihovna ČR, 2020. ISBN 978-80-7050-726-1.

obcí o zajištění standardizované úrovně veřejných knihovnických a informačních služeb i v těch nejmenších obcích. Právě malé knihovny se dostávají do centra zájmu regionálních metodických pracovišť. Ohrožení jejich existence, ať už v podobě pozastavení činnosti, či v horším případě uzavření knihovny, představuje riziko pro dvě nejzranitelnější skupiny obyvatel, děti a mládež a seniory. Bez knihovny v místě bydliště se ztrácí příležitost k setkávání, podpoře čtenářství, rozvíjení kultury a v konečném důsledku i společenského života v obci.

Období mezi lety 2015 až 2021 přineslo nové podněty, nové příležitosti, nové proměny knihoven. Předložená publikace má ambice stát se pomyslným průvodcem i možnou inspirací pro knihovny a jejich zřizovatele. Investice do knihoven se totiž v každém případě vyplácí.

Vize rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji v letech 2015–2020

„Rozvíjet a zkvalitňovat systém regionálních služeb poskytovaných krajskou knihovnou a pověřenými knihovnami s cílem dosáhnout standardizované úrovně veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech knihovnách kraje. Podporovat informační, vzdělávací a komunitní funkci knihoven a rozvíjet kulturně výchovnou činnost bez ohledu na velikost obce a lokalitu, v níž knihovna působí. Ve spolupráci s Jihomoravským krajem usilovat o zlepšení podmínek pro jejich činnost a podporovat nezastupitelnou roli knihoven při společenském, kulturním a duchovním rozvoji společnosti.“²

2 https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/koncepce_rf_jmk_2015.pdf, s. 25

Veřejné knihovny v Jihomoravském kraji

Veřejné knihovny v Jihomoravském kraji představují stabilizovanou síť poskytující veřejné knihovnické a informační služby, jejichž koordinaci a rozvoj garantuje z pozice krajské knihovny Moravská zemská knihovna v Brně, z pozice jednotlivých regionů pověřené knihovny. Platformou pro spolupráci jsou pravidelné porady ředitelů a metodiků pověřených knihoven pod garancí Moravské zemské knihovny, neza-

stupitelnou roli při sdílení trendů a příkladů dobré praxe má knihovnický časopis *Duha* vydávaný Moravskou zemskou knihovnou v tištěné i elektronické podobě a distribuovaný zájemcům z řad veřejných knihoven napříč Českou republikou. Celoživotní vzdělávání knihovníků a koordinaci vzdělávacích aktivit na krajské úrovni zajišťuje Oddělení vzdělávání a krajské metodiky, na regionální úrovni jednotlivé pověřené knihovny.

Veřejné knihovny v Jihomoravském kraji 2015–2021

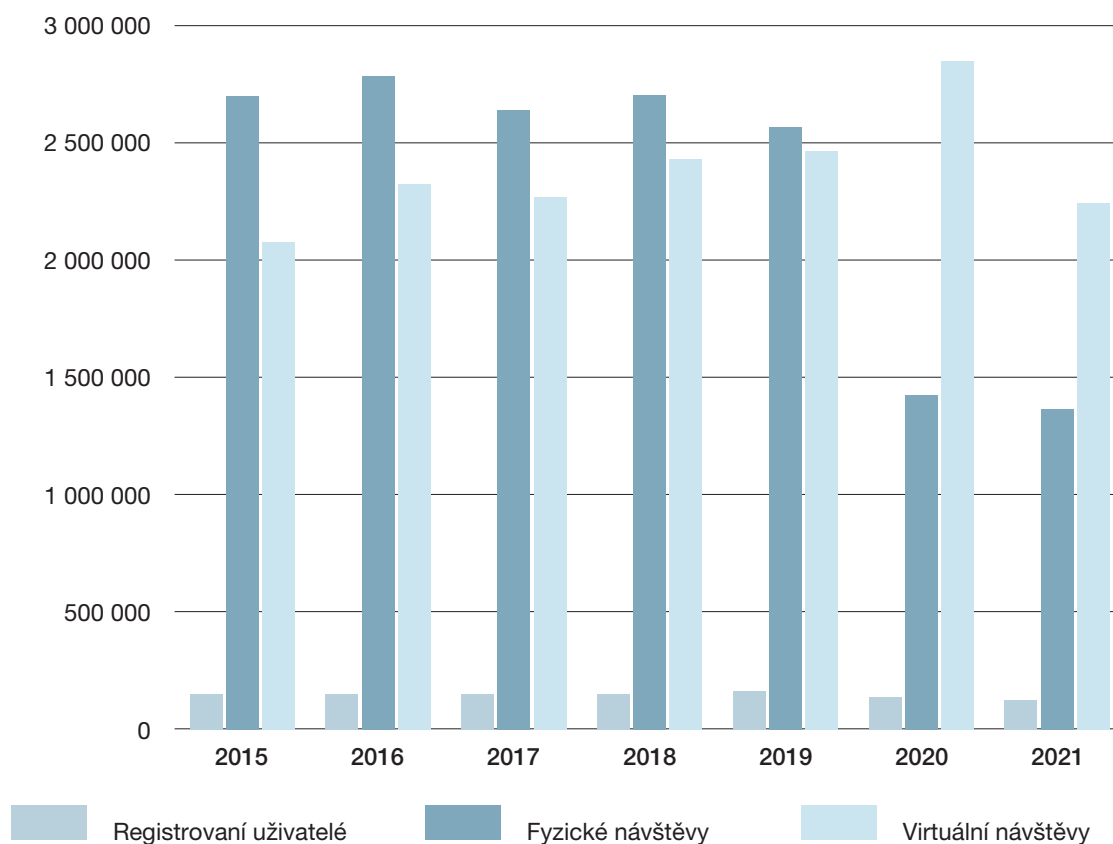
Rok	Knihovny									
	Profesionální knihovny					Neprofesionální knihovny				
	Krajská knihovna	Pověřené knihovny	Pobočky	Profesionální	Pobočky	Neprofesionální	Pobočky	Pobočky celkem	Knihovny bez poboček	Knihovny celkem
2015	1	6	6	72	78	549	2	86	627	713
2016	1	6	6	73	78	543	2	86	622	708
2017	1	7	46	75	45	535	2	94	617	710
2018	1	7	46	75	50	535	3	99	617	716
2019	1	7	46	75	50	536	3	99	617	717
2020	1	7	46	75	50	535	3	99	617	716
2021	1	7	49	75	49	530	3	101	612	713

V horizontu uplynulého období zůstává dlouhodobě stabilizovaný počet knihoven. Změny v počtu profesionálních knihoven přinesla profesionalizace menších obecních knihoven, snižování počtu neprofesionálních knihoven je důsledkem rušení malých poboček v návaznosti na zlepšující se dostupnost větších a lépe vybavených knihoven.

Ve sledovaném období lze sledovat trend snižování počtu fyzických návštěvníků a registrovaných uživatelů a nárůst virtuálních návštěvníků a online služeb knihoven. Pokles registrovaných uživatelů a fyzických návštěvníků v letech 2020 a 2021 byl způsoben omezením činnosti knihoven s ohledem na vládní nařízení v souvislosti s pandemií covid.

Uživatelé ve veřejných knihovnách 2015–2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Registrovaní uživatelé	152 511	150 693	152 988	150 454	162 795	137 637	125 443
Fyzické návštěvy	2 699 039	2 787 740	2 642 537	2 703 451	2 570 563	1 426 264	1 365 307
Virtuální návštěvy	2 078 448	2 323 729	2 269 037	2 433 245	2 468 179	2 850 568	2 246 311

V posledních letech rozšiřují knihovny nabídku služeb o výběr společenských her, tematických kufříků, audioknih a e-knih, především mezi dětmi roste zájem o absenční půjčování interaktivních knih, narůstá obliba edukačních hraček a didaktických pomůcek určených nejen dětem se specifickými potřebami, ale i dalším zájemcům. Inspirací ke službě Lekotéka, kterou v českém prostředí zavedla Knihovna Jiřího Mahena v Brně a za kterou získala ocenění Knihovna roku 2014, se stala praxe knihoven v severských zemích.

Spolu s novými typy dokumentů a s rozšiřováním aktivit usilovaly knihovny s podporou svých zřizovatelů a s využitím dotačních příležitostí, ať už celostátních (VISK), nebo krajských a regionálních (dotační titul Obecní knihovny, MAS), o modernizaci interiéru s cílem vytvořit zázemí pro všechny věkové skupiny uživatelů včetně těch nejmenších a uspokojit jejich potřeby setkávání, vzdělávání, relaxace i nerušené chvíle s knihou. V mnoha pověřených i profesionálních knihovnách se stalo trendem budování oddělených prostor pro náctileté, pořizování pohodlného sedacího nábytku, modernizace dětských a čtenářských koutků.

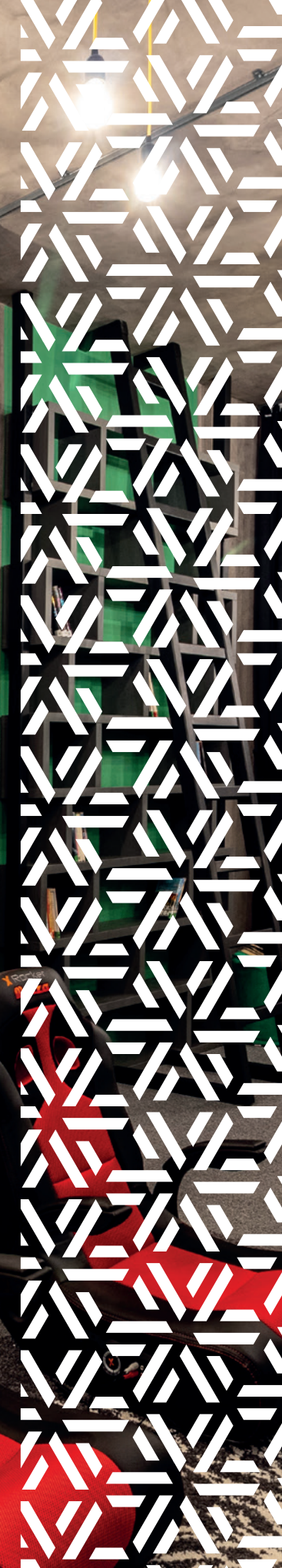
Nabídka Lekotéky v Knihovně Jiřího Mahena v Brně, pobočka Bystřec

Teen – prostor, kde se můžeš bavit, Knihovna Jiřího Mahena v Brně, ústřední knihovna

Dětské oddělení Obecní knihovny Šakvice

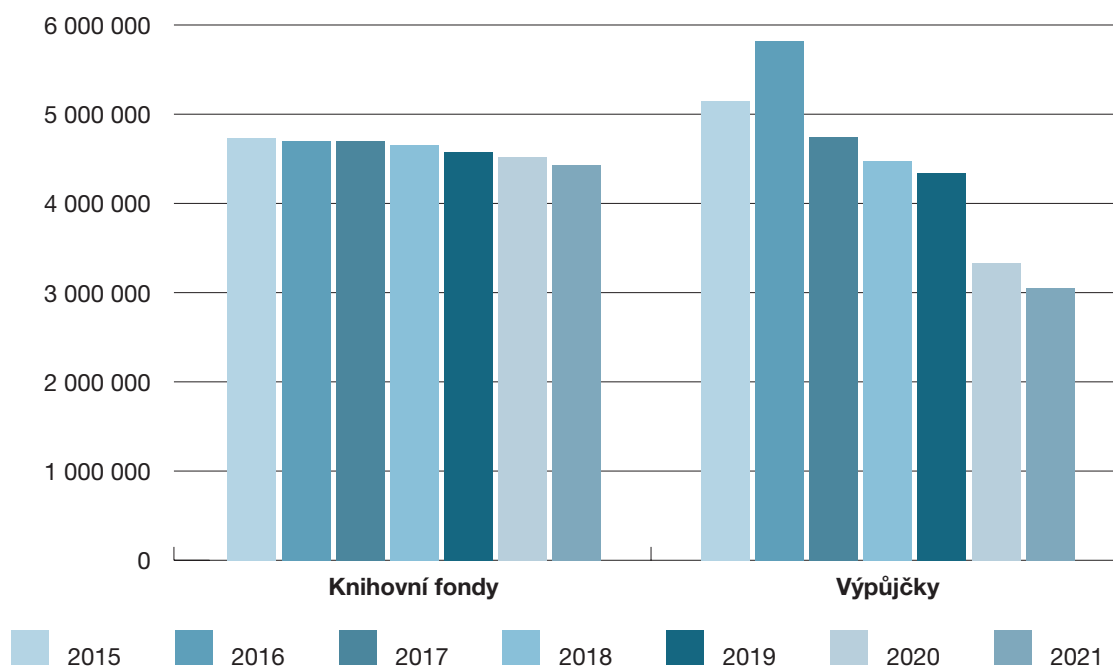
Vybrané statistické ukazatele veřejných knihoven

Mezi každoročně sledované statistické ukazatele knihoven patří nejen údaje o počtu knihovních jednotek, počtu čtenářů a návštěvníků, ale v uplynulých letech se zvýšený zájem obracel také k počtu kulturních a vzdělávacích aktivit, které přispívají k proměně knihoven v kulturní, vzdělávací a komunitní centra. Zejména v případě malých knihoven je známou skutečností jejich nezastupitelná role jako mnohdy jediných kulturních zařízení v obci.

Pokles statistických ukazatelů jen odráží proměny, jimiž knihovny procházejí. Snižování nákupu knihovních fondů má dopad na snižující se stav aktuální nabídky knihovního fondu v knihovnách, ke kterému dochází také vlivem aktualizace a vyřazování knihovního fondu. Právě vyřazování se stalo jednou z priorit, neboť většina knihoven, nejen v Jihomoravském kraji, disponuje mnohem větším množstvím knih než doporučuje Standard pro dobrý knihovní fond.³

3 <https://ipk.nkp.cz/docs/standard-pro-dobry-knihovni-fond>

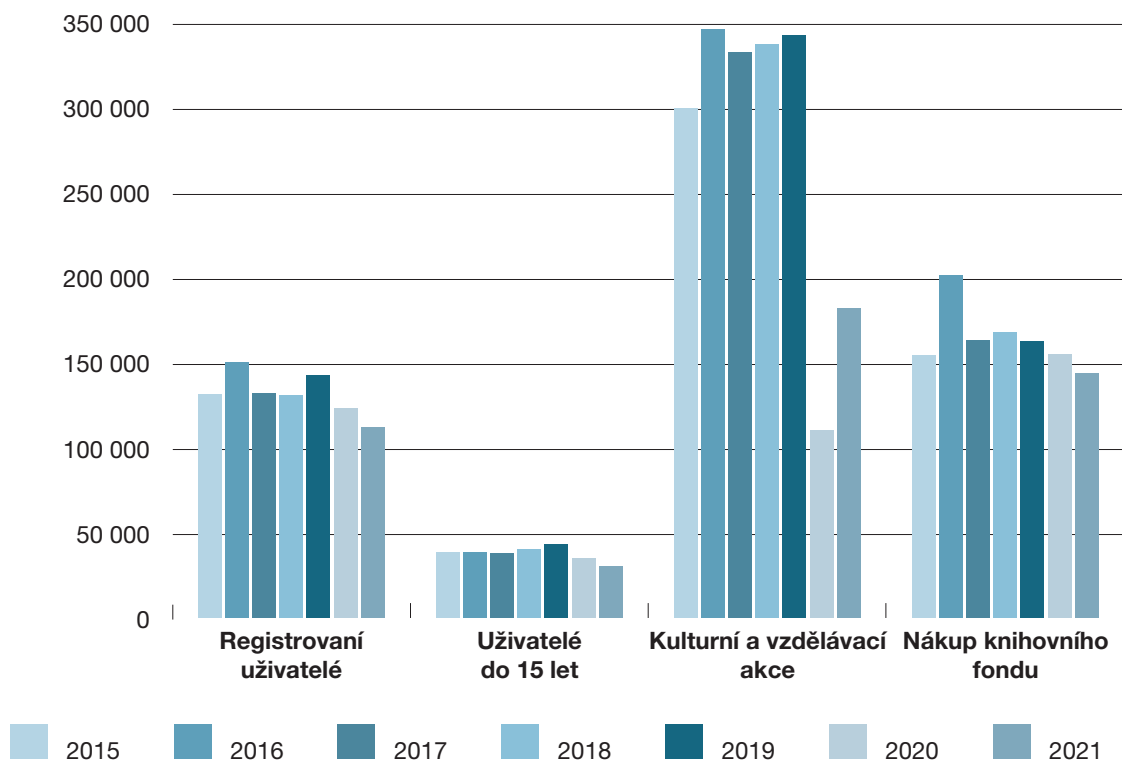
Knihovny v Jihomoravském kraji (bez MZK)

Knihovna Na Křižovatce, pobočka Knihovny Jiřího Mahena v Brně

Knihovny v Jihomoravském kraji (bez MZK)

Projekt Jižní Morava čte

Moravská zemská knihovna s podporou Jihomoravského kraje a ve spolupráci se zapojenými jihomoravskými knihovnami organizuje již sedm let projekt Jižní Morava čte. Letitým patronem projektu je spisovatel a malíř **Pavel Čech**. Cílem projektu je podpora čtenářství především u dětí a mládeže a také podpora mezigeneračního soužití. V celkem šedesáti knihovnách zapojených do projektu se účastníci těší nejen na autorská čtení, ale také na workshopy, řemeslné dílny, rozvoj dovednostní místních tradic a folklóru, tematické šifrovací hry či literárně-historická putování. Velkou zásluhu a své pevné místo v rozvoji čtenářství mají po rodině a škole právě knihovny. Knihovníci se snaží v návštěvních těchto akcí posílit nejen zájem o čtení, ale i o komunitní cítění, podporu a rozvoj mezigeneračních vztahů (senioři učí děti a naopak) a regionální sounáležitost. Projekt provází tematická soutěž, která je určena dětem od 4 do 15 let, jednotlivcům a kolektivům. Děti mohou malovat, psát, nahrávat videa, vytvářet komiksy. Svou vlastní tvorbu odevzdávají do soutěže do „své“ knihovny. Zde se pak vybírají nejlepší práce v každé kategorii a odesílají se do krajského kola, do komise v Moravské zemské knihovně. Všechny děti, jejichž práce jsou nominovány jak v kategorii volná tvorba, tak literární, jsou pozvány na slavnostní vyhlášení, které probíhá ve Hvězdárně a planetáriu Brno, kde probíhá také čtení vítězných prací. Malé děti nominované ve výtvarné kategorii jsou pozvány do Divadla Polárka. Kromě výstavy prací je zde pro soutěžící připraveno také divadelní představení.

Obecní knihovna Bílovice nad Svitavou, září 2021

Patron projektu Pavel Čech, KJM Bohunice, 2018

Městská knihovna Břeclav, 2018

Místní knihovna Moutnice, komentovaná návštěva

Knihovna Olomučany, předčítání z historických pramenů

Místní knihovna Moutnice, vyhlášení nového ročníku projektu Jižní Morava čte

Knihovna Veselí nad Moravou, setkání se spisovatelkou Petrou Dvořákovou, 2018

Místní knihovna Čejč, 2018

Městská knihovna Mikulov, návštěva dětí z MŠ, 2015

Patron, spisovatel a ilustrátor Pavel Čech

Knihovna Jiřího Mahena, pobočka Židenice, říjen 2021

Spisovatelka Lucie Hlavínková

Městská knihovna Břeclav, 2018

Místní knihovna Moutnice

Předávání cen v Obecní knihovně Otlice, říjen 2021

Obecní knihovna Železná, 2021

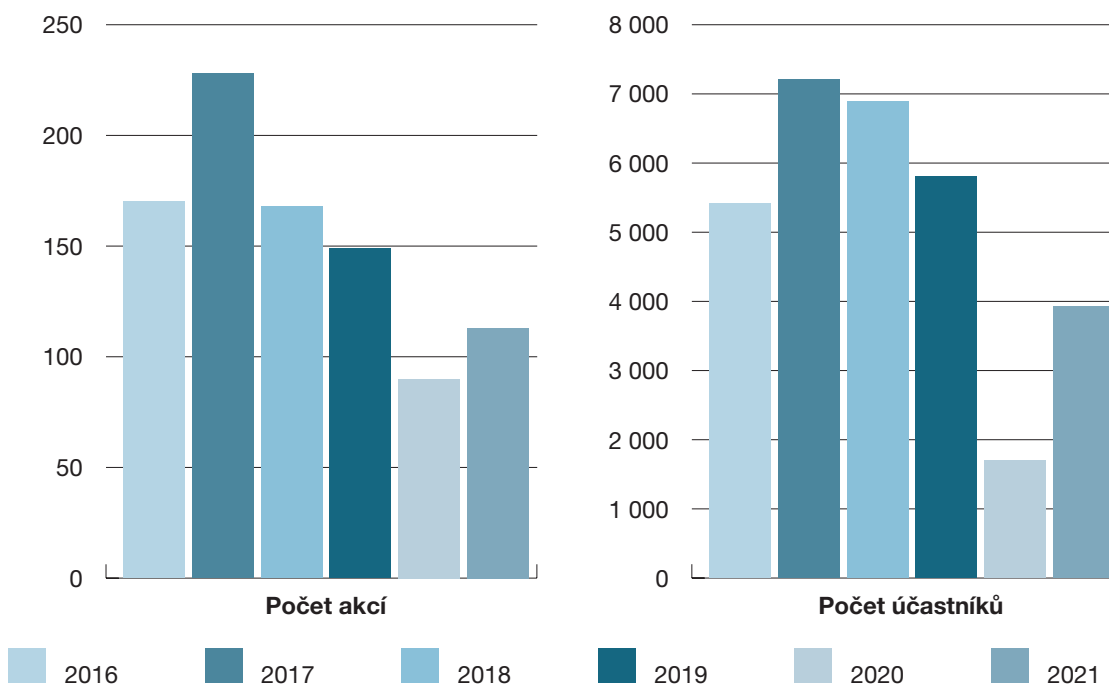
Obecní knihovna Železné, 2021

Slavnostní vyhlášení výsledků v atriu Moravské zemské knihovny, 2021

Následující tabulka zobrazuje počet akcí a počet účastníků v jednotlivých letech

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet akcí	170	228	168	149	90	113
Počet účastníků	5 413	7 209	6 895	5 810	1 700	3 924

Soutěž i samotný projekt byl od počátku roku 2020 ovlivněn pandemií COVID-19, proto v knihovnách tento rok proběhlo podstatně méně akcí, než tomu bylo v letech předchozích.

Každý ročník projektu je vázán na určité téma, které je zvoleno v souvislosti s významnými výročími či událostmi. V jednotlivých letech byla témata projektu následující:

- Mýty a legendy mého kraje
- Příběhy mého kraje
- Moje obec – moje město – můj kraj za 100 let
- Tajemství knihovny
- Svět v obrazech
- Teď to vidím jinak

Knihovnický časopis *Duha*

Časopis *Duha* s podtitulem Informace o knihách a knihovnách z Moravy vychází od roku 1987 a patří mezi regionální knihovnické časopisy. Vydává ho Moravská zemská knihovna v Brně čtyřikrát ročně v tištěné i online formě (<https://duha.mzk.cz/>) s podporou dotace Jihomoravského kraje. *Duha* je určena odborné knihovnické veřejnosti i ostatním zájemcům. Redakční radu časopisu tvoří kromě pracovníků MZK také ředitelé významných veřejných knihoven.

Cílem časopisu je přinášet kvalitní, podnětné a inspirativní příspěvky z teorie i praxe knihovnictví se zaměřením na knihovny na Moravě. Seznamuje s novými trendy, přináší aktuální informace a příklady dobré praxe, informuje o dění ve veřejných

knihovnách a věnuje pozornost regionálním a zaslužilým osobnostem oboru. Jeho pravidelnými odběrateli jsou všechny krajské knihovny a zejména městské a obecní knihovny v Jihomoravském kraji.

V roce 2016 oslavil časopis *Duha* 30. výročí svého vydávání. Při příležitosti tohoto jubilea byla vytvořena výstava připomínající vznik a vývoj časopisu, uskutečnilo se setkání redakcí knihovnických periodik z České i Slovenské republiky a bylo vydáno speciální retro číslo, jenž je průřezem zajímavými příspěvky publikovanými v *Duze*. Výjimečnou událostí byla účast pana Jana Rajlicha, tvůrce první grafické podoby časopisu, a doc. Jaromíra Kubíčka, zakladatele časopisu, na vernisáži výstavy.

Výstava časopisu *Duha* v prostorách Moravské zemské knihovny v Brně při příležitosti 30. výročí založení časopisu, 2016

Od roku 2015 má každé číslo *Duhy* své vlastní téma.

Přehled témat v posledních pěti letech:

Rok 2016

- č. 1 Celoživotní vzdělávání knihovníků
- č. 2 Knihovny paměťových institucí
- č. 3 Digitalizace v knihovnách
- č. 4 Moderní trendy ve veřejných knihovnách

Rok 2017

- č. 1 Dětské čtenářství
- č. 2 Dospívající a knihovny
- č. 3 Dospělí uživatelé
- č. 4 Senioři a knihovny

Rok 2018

- č. 1 Městské a obecní knihovny
- č. 2 Krajské knihovny
- č. 3 Akademické knihovny
- č. 4 Speciální knihovny
- č. 5 Zvláštní číslo: Současné překlady zahraničních literatur

Rok 2019

- č. 1 Knihovna – zprostředkovatel informací
- č. 2 Knihovna – prostor pro vzdělávání
- č. 3 Knihovna – místo setkávání
- č. 4 Knihovna – brána do budoucnosti
- č. 5 Zvláštní číslo: Perspektivy oboru a profese knihovník

Rok 2020

- č. 1 Knihovny ve virtuálním prostředí
- č. 2 Budování knihovnických fondů
- č. 3 Uchování tradičních dokumentů
- č. 4 Hodnocení a marketing informačních služeb

Rok 2021

- č. 1 Rozvoj regionální identity
- č. 2 Vzdělávací aktivity knihoven
- č. 3 Kulturní a znalostní bohatství knihoven
- č. 4 Spolupráce školy a knihovny

Obálky časopisu *Duha*

Regionální funkce knihoven v Jihomoravském kraji

Odborné zázemí pro výkon regionálních služeb v Jihomoravském kraji včetně jejich koordinace zajišťuje Moravská zemská knihovna v Brně ve spolupráci s pověřenými knihovnami, bez jejichž podpory by nebylo možné účinné a efektivní zajištění všech regionálních služeb. Vzájemná spolupráce umožňuje vytvářet dobré podmínky pro zajištění standardizované úrovně služeb definované v *Metodickém pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území ČR* a současně motivovat zřizovatele k péči o jejich knihovny.

Hlavním cílem regionálních funkcí je podle *Metodického pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území ČR* „**zajištění dostupnosti a rozvoje veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech České republiky v souladu s celostátní koncepcí rozvoje knihoven a vyrovnání rozdílů v úrovni poskytování těchto služeb obyvatelům měst a malých obcí.**“⁴

Mezi tzv. podpůrné činnosti, kterými jsou regionální funkce knihoven naplňovány a které jsou na smluvním základě mezi krajskou knihovnou a pověřenými knihovnami bezplatně poskytovány obsluhovaným knihovnám, podle Metodického pokynu patří:

- poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozbor
- statistika knihovnických činností
- vzdělávání knihovníků, semináře, porady
- tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce
- pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů

- nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele knihovny (obce) a jejich distribuce
- servis automatizovaného knihovního systému (AKS)

Ve shodě s *Koncepcí rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2015–2020* byly zařazeny nad rámec těchto celostátně platných standardů:

- **pravidelná medializace nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven z obcí, prezentace příkladů dobré praxe**
- **kulturně výchovná činnost**

⁴ https://ipk.nkp.cz/docs/RF/Metodicky_pokyn_RF

Vzdělávání knihovníků

Součástí náplně výkonu regionálních funkcí knihoven je také vzdělávání knihovníků. To je také ukotveno v Koncepti celoživotního vzdělávání knihovníků.

V posledních letech prošlo vzdělávání knihovníků velmi výraznou změnou. Kromě tradičního vzdělávání formou rekvalifikačních/profesionálních kurzů knihovnických typových pozic a jednorázových školení se objevily (i v důsledku covidových omezení) nové formy vzdělávání, zejména v online podobě.

Přednášky nových trendů v oboru, workshopy, semináře se realizovaly nově prostřednictvím aplikací jako Zoom, MS Teams či Google Meet. Jak se však ukazuje, klasické frontální vzdělávání je pro sdílení, navazování kontaktů a síťování a spolupráci knihoven stále nepřekonatelné a nezbytné.

Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji

Cíle regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji vytyčila *Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2015–2021*, která nad rámec celostátně platných standardů zařadila v intencích předcházející koncepce:

- pravidelnou medializaci nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven a obcí, prezentaci příkladů dobré praxe
- metodickou pomoc při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, při pořádání komunitních a dalších aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže

Jedním z hlavních cílů Koncepce se stala **podpora informační, vzdělávací a komunitní funkce knihoven a rozvoj kulturně výchovné činnosti bez ohledu na velikost obce či lokality, v níž knihovna působí**, rozvoj a zkvalitnění regionálních funkcí s cílem dosáhnout standardizované úrovně

veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech knihovnách kraje a podpora jejich nezastupitelné role v komunitním, kulturním a duchovním rozvoji společnosti.

Moravská zemská knihovna v Brně ve spolupráci s pověřenými knihovnami zpracovala v roce 2020 novou vizi směřování regionálních funkcí knihoven, *Koncepci rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021–2027*, která vychází ze schválené Koncepce rozvoje knihoven v České republice a současně z aktuálních podmínek a potřeb obsluhovaných knihoven v Jihomoravském kraji.

Vize regionálních funkcí knihoven Jihomoravského kraje v letech 2021–2027

„Veřejné knihovny Jihomoravského kraje představují stabilní, soudržnou a spolupracující síť vytvářející funkční infrastrukturu na podporu rozvoje celoživotního neformálního vzdělávání, čtenářských návyků a čtenářské gramotnosti, občanských a sociálních kompetencí, budování a rozvíjení regionální identity, mezigeneračních

vztahů a sociální soudržnosti. Prohlubuje se jejich význam jako informačních a komunitních center obcí. Rozvoj a zkvalitňování systému regionálních služeb při dosažení jejich standardizované úrovně vytváří podmínky nejen pro zajišťování veřejných knihovnických a informačních služeb, ale zejména pro naplňování jejich nezastupitelné role v kontextu demokratického rozvoje celé společnosti.“

Moravská zemská knihovna v Brně

Moravská zemská knihovna v Brně vykonává v Jihomoravském kraji funkci krajské knihovny a ve spolupráci s pověřenými knihovnami plní a koordinuje plnění cílů regionálních funkcí ve shodě s ustanoveními zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), a *Metodického pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky.*

Výkon regionálních funkcí představuje jeden z pilířů činnosti Moravské zemské knihovny. Výsledkem nadstandardních vztahů s Jihomoravským krajem a zásluhou stabilního finančního zajištění dotace na regionální funkce bylo v uvedeném období možné vykonávat nejen regionální činnosti vymezené v *Metodickém pokynu Ministerstva kultury ČR*, ale realizovat i další aktivity zaměřené na podporu kulturně výchovné a vzdělávací činnosti včetně oceňování nejlépe pracujících knihoven.

Zájem o problematiku veřejných knihoven, snaha podpořit modernizaci jejich interiérů spolu s důrazem na rozvoj čtenářství a čtenářské gramotnosti se staly nedílnou součástí kulturní politiky Jihomoravského kraje,

a to jak v nově schváleném **dotacním titulu Obecní knihovny**, který se stal součástí dotačního programu Program rozvoje venkova Jihomoravského kraje a současně platformou pro zlepšování podmínek pro činnost obecních knihoven v Jihomoravském kraji, tak prostřednictvím **krajského projektu na podporu čtenářství Jižní Morava čte.**

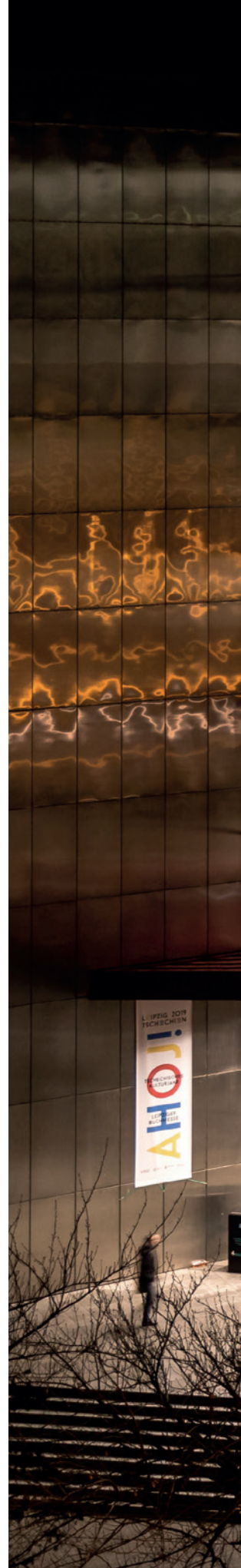
Projekt má za cíl nejen povzbudit děti a mládež Jihomoravského kraje ve čtení, ale také propojit čtenáře různých věkových kategorií s knihovnou v jejich obci, čtvrti nebo městě a ukázat, že „knihovny mohou být příjemným místem nejen k půjčování knih, ale i k seznámení, setkávání, odpočinku a možná i k načerpání tvůrčí inspirace pro vlastní tvorbu.“⁵

Začátkem roku 2018 schválil Jihomoravský kraj v návaznosti na Strategii rozvoje Jihomoravského kraje 2020 střednědobý programový dokument **Program rozvoje Jihomoravského kraje 2018–2021**. V rámci druhé priority Zajištění kvality života obyvatel zařadil jako jedno z opatření Udržení služeb na venkově prostřednictvím podpory rozvoje obecních knihoven s důrazem na zkvalitnění jejich zázemí a rozšíření knihovního fondu.

Hlavním cílem rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji se v uplynulém období stala **podpora kulturních a vzdělávacích aktivit v knihovnách** s důrazem na rozvoj čtenářství, zejména s pomocí projektu Jižní Morava čte, dále zajímavá nabídka vzdělávacích aktivit posilujících zájem o celoživotní vzdělávání knihovníků, oceňování dobře pracujících knihoven s cílem podpořit jejich vnímání jako nedílné součásti kulturní infrastruktury společnosti.

jihomoravský kraj

5 <http://www.jiznimoravacte.cz/>

LI MORAVSKÁ
ZEMSKÁ
KNIHOVNA

TEC
ZDE

Pověřené knihovny Jihomoravského kraje

Významnou roli při zajišťování výkonu regionálních funkcí v Jihomoravském kraji mají knihovny pověřené Moravskou zemskou knihovnou v Brně zajišťováním regionálních funkcí obsluhovaným knihovnám ve svém regionu. Výběr knihoven se řídí kritérii (prostorovými, personálními, technickými a provozními), které garantují vysokou úroveň zajišťovaných regionálních služeb.

Moravská zemská knihovna v Brně přenesla výkon regionálních funkcí na těchto sedm pověřených knihoven:

- **Knihovna Jiřího Mahena v Brně**
- **Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově**
- **Městská knihovna Boskovice,**
součást Kulturního zařízení města
Boskovice
- **Městská knihovna Břeclav**
- **Městská knihovna Hodonín**
- **Městská knihovna Kuřim,**
součást Společenského a kulturního centra
Kuřim, příspěvkové organizace
- **Městská knihovna Znojmo**

Knihovna Jiřího Mahena, pobočka Bystrc

KNIHOVNA JIŘÍHO MAHENA V BRNĚ

zřizovatel Statutární město Brno
adresa Koblížná 4, 601 50 Brno
e-mail kjm@kjm.cz
web www.kjm.cz

Knihovna Jiřího Mahena v Brně, příspěvková organizace, je největší veřejná městská knihovna na Moravě a druhá největší v ČR. Jejím zřizovatelem je od roku 1921 Statutární město Brno. Nabídku rozšiřuje o netradiční služby – např. má k dispozici pro zapůjčení čtečky elektronických knih, deskové hry, tematické kufríky, hračky a didaktické pomůcky, umožňuje vracení dokumentů prostřednictvím návratových boxů a podporuje umístění literárních laviček před knihovnami. Jejich součástí jsou prostory, kde mohou lidé odkládat nepotřebné knihy a pobočky mohou zároveň obyvatelům městské části poskytovat vyřazené dokumenty.

Knihovna Jiřího Mahena pracuje systémem ústřední knihovny s 33 pobočkami, rozmístěnými v každé městské části, jež podporují jejich činnost. Takto široká síť umožňuje dostupnost služeb všem čtenářům v místě jejich bydliště.

REGION BRNO-MĚSTO

Celkový počet obsluhovaných knihoven: 16

Z celkového počtu poboček Knihovny Jiřího Mahena je 16 poboček podporovaných z dotace regionální funkce knihoven. Tyto pobočky se v průběhu roku zapojují v rámci kulturně vzdělávací činnosti také do mezinárodních a celostátních projektů.

Jedná se o pobočky Horní Heršpice, Dolní Heršpice, Bosonohy, Komín, Kníničky, Žebětín, Husovice, Komárov, Chrlice, Jehnice, Ořešín, Křížova, Ivanovice, Medlánky, Černovice a Soběšice.

Celostátní projekty

S knížkou do života – Bookstart, Co nebylo v učebnici, Učíme se příběhem, Knížka pro prvňáčka, Jižní Morava čte, Noc s Andersenem, Listování, Poprvé do školy, poprvé do knihovny, Klíčování

Akce knihovny ve spolupráci s pobočkami

Pro veřejnost

Literární lavičky, Brno poetické, Kam kráčíš Brno, Brněnské dny pro zdraví, Ghettofest, projekt Brno ID, Knihovna pro bezbariérové Brno, Dny polské kultury, Klub seniorů, Velké knižní čtvrtky, Den poezie, Muzejní noc v KJM, Noc literatury, Trénink paměti, IT kurzy (počítačová gramotnost, úprava digitálních fotografií, používání dotykových zařízení), cyklus Hudební knihovny KJM: Hlas a dech v expresivních terapiích, Divadlo hudby a poezie Agadir

Pro děti a mládež

Poprvé do školy, poprvé do knihovny, S knížkou do života – Bookstart, Lektotéka – půjčování hraček a didaktických pomůcek, TEEN – mladí lidé v knihovně, Šňůrka plná písmenek – Knížka pro prvňáčka, Klíčování, Knížky bystré Lišky, Anime Manga Klub, Dotykáč, Dračí doupe, Maheniks, BookCon, Tvůrčí psaní, Literární dílny, Hrací úterky, hudební workshopy ve spolupráci s Filharmonii Brno, literární pořady Čteme z..., Pasování prvňáčků, Čtenářský klub pro děti, Dětský den v Knihovně Jiřího Mahena

Specifické (nadstandardní) služby knihovny

Odlož, Seniorpoint, Brno ID, Informační středisko Europe Direct, Centrum dětského

čtenářství (vydává e-časopis *Impulsy*), Malé divadlo hudby, hudební semináře pro knihovníky a odbornou veřejnost, Knihovna pro nevidomé a slabozraké, publikační platforma – Knihovna: věc veřejná

Spolupráce

Poradní sbor pro bezbariérové Brno, Filharmonie Brno, Internetová encyklopedie dějin Brna, Slovenská pedagogická knihovna v Bratislavě, Masarykova univerzita Brno, v rámci zahraniční spolupráce s Knihovnou Raczyńskich z Poznaně (cílem partnerství je výměna odborných zkušeností a vzájemná prezentace partnerských měst a kultur)

Ocenění

2015 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Knihovna Jiřího Mahena v Brně, pobočka Žebětín

2016 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Knihovna Jiřího Mahena v Brně, pobočka Slatina

2019 Cena CNZ za mimořádný přínos pro oblast digitální kontinuity, důvěryhodnosti a dlouhodobého ukládání digitálních dokumentů; Finalista s čestným oceněním předsedy CACIO

2020 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Knihovna Jiřího Mahena v Brně, pobočka Medlánky

Využití dotace

JMK, VISK 3, Knihovna 21. století, Ruku v ruce

Knihovna Jiřího Mahena, pobočka Štýřice

Knihovna Jiřího Mahena, pobočka Komin

Knihovna Jiřího Mahena, pobočka Horní Heršpice

Knihovna Jiřího Mahena, pobočka Medlánky, Ferdův fotokoutek

KNIHOVNA KARLA DVOŘÁČKA VE VYŠKOVĚ

zřizovatel Město Vyškov
adresa Nádražní 4, 682 01 Vyškov
e-mail knihovna@kkdvyskov.cz
web <https://www.kkdvyskov.cz/>

Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je město Vyškov. Od roku 2003 sídlí v budově bývalé základní školy v centru města, rekonstruované pro účely knihovny. Knihovna se stala přirozeným komunitním centrem města i regionu a získala si svůj okruh čtenářů a návštěvníků.

Knihovna provozuje dvě pobočky umístěné v budovách bývalé základní a mateřské školy: pobočku Rychtářov a pobočku na sídlišti Víta Nejedlého (SVN).

Kromě tradičních dokumentů nabízí i velký výběr audioknih a e-knih. V dětském oddělení je oblíbené absenční půjčování interaktivních knih a deskových her. Nově bylo zahájeno půjčování edukačních hraček pro nejmenší děti. Již od roku 2016 nabízí knihovna půjčování e-knih. Poslední významnější změnou bylo zřízení T-klubu pro náctileté, který vznikl v prostorách již málo navštěvovaného hudebního oddělení. Součástí nabídky jsou stolní hry, literatura pro tuto věkovou kategorii a herní konzole Xbox. Dospělým uživatelům slouží k posezení s přáteli nebo ke čtení časopisů takzvaný K-klub. Knihovna ke komunikaci s veřejností využívá sociální sítě Facebook, Twitter, YouTube a Instagram. Je zapojena do portálu Knihovny.cz.

REGION VYŠKOV

Celkový počet obsluhovaných knihoven: 87
Profesionální knihovny: 6 s 10 pobočkami
Neprofesionální knihovny: 68 s 1 pobočkou
2 pobočky Knihovny Karla Dvořáčka

Celostátní projekty

Noc s Andersenem, S knížkou do života – Bookstart, Knížka pro prvňáčka, Březen – měsíc čtenářů, Týden knihoven, Noc literatury, Celé Česko čte dětem, Den pro dětskou knihu, Jižní Morava čte, Pasování prvňáčků na čtenáře, Knižní výzva

Akce knihovny ve spolupráci s regionálním oddělením

Trénování paměti s lektorkou Zdeňkou Adlerovou – aktivity v knihovnách regionu pro seniory nebo děti, popřípadě mezigeneračně zaměřené, cestovatelské přednášky Nepál s Evou Kalivodovou

Pro veřejnost

Virtuální univerzita třetího věku, Univerzita třetího věku, Hrátky s pamětí pro seniory, Čeština pro všechny, Angličtina pro seniory, PC kurzy pro seniory, Knihovna ve Vyškově 1919–2019 (u příležitosti 100. výročí knihovního zákona), Literární vycházky Vyškovem, Pojdme si zazpívat, Rande naslepo, Letní škola paměti se Zdeňkou Adlerovou, Noci s literaturou, Večery pod lampou

Pro děti a mládež

Máš pod čepicí, Deskovky, Xbox Games, Fantasy! a Šifrování, Hrátky s Večerníčkem, Raniček, Pátračka, Kutikulín, S kočárkem do knihovny, Jak se efektivně učit, KnihomolCon, Kutikulínova prázdninová tvořivá dílna, Tvůrčí psaní, Jam Session

Pravidelné výstavy, cestovatelské přednášky, kulturní a odborné besedy s různými významnými osobnostmi

Specifické (nadstandardní) služby knihovny

Přístup do databáze Anopress a ASPI, regionální databáze REDO (Regionální osobnosti a Regionální články), validace MojeID v knihovně, rozvoz knih imobilním spoluobčanům, žádanky z volného výběru

Spolupráce

MŠ, ZŠ, ZUŠ, Spolek Klub přátel KKD, nadace Tři brány Vyškov, Charita Vyškov, Adra, Piafa, Diogenes, Domov pro seniory Habrovany, Stacionář Vyškov, Maják Vyškov, MAS: Vyškovsko, Slavkovsko

Ocenění

Od roku 2009 uděluje regionální oddělení Knihovny Karla Dvořáčka ve Vyškově ocenění pro neaktivnější a nejlépe pracující knihovny, které obdrží titul Nejlepší knihovna regionu. Za dobrou práci se uděluje poděkování také jednotlivým knihovníkům.

Ocenění v regionu Vyškov

2018 obdržela Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově ocenění Městská knihovna roku v kategorii měst 20 001 až 40 000 obyvatel a Zvláštní ocenění za vynikající vzdělávací aktivity a podporu čtenářství

2015 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Knihovna Moravské Málkovic

2016 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Obecní knihovna Drnovice

2017 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Obecní knihovna Letonice

2018 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Obecní knihovna Nemojany

2018 Městská knihovna roku v kategorii měst 20 001 až 40 000 obyvatel a Zvláštní ocenění za vynikající vzdělávací aktivity a podporu čtenářství

2020 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Obecní knihovna Nemojany, Místní knihovna Drnovice

Využití dotace

JMK (dotační titul Obecní knihovny), nadace Tři brány, Ministerstvo kultury VISK3 a K21, Česká knihovna

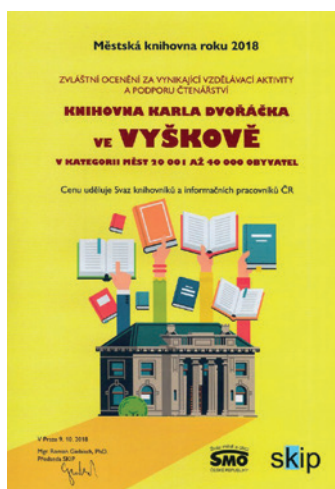
Interiéry v oddělení pro dospělé

T-klub pro náctileté

Foyer dětského oddělení

Ocenění Městská knihovna pro Knihovnu Karla Dvořáčka ve Vyškově

MĚSTSKÁ KNIHOVNA BOSKOVICE

zřizovatel Město Boskovice
adresa Městský úřad Boskovice,
náměstí 9. května 954/2,
680 01 Boskovice
e-mail knihovna@boskovice.cz
web www.kulturaboskovice.cz/knihovna

Městská knihovna Boskovice je součástí Kulturního zařízení města Boskovice a vykonává funkci pověřené knihovny pro okres Blansko od 1. ledna 2017. Navázala na svoji dřívější činnost, kdy zajišťovala regionální funkce v obsluhovaných knihovnách regionu Boskovicko.

Knihovna je umístěna v budově Městského úřadu Boskovice. V plánu je projekt na novou budovu knihovny včetně rozšíření prostor pro uživatele a vybudování sálu pro společenské a komunitní aktivity.

REGION BLANSKO

Celkový počet obsluhovaných knihoven: 134

Profesionální: 11 knihoven a 28 poboček
Neprofesionální: 95 knihoven

Celostátní projekty

Noc s Andersenem, Týden knihoven, Den pro dětskou knihu, Listování, Poprvé do školy, poprvé do knihovny

Akce knihovny ve spolupráci s regionálním oddělením

Podpora čtenářské gramotnosti ve spolupráci s MAS Boskovicko PLUS a MAS Moravský kras a s pedagogy v rámci vzdělávacích programů MAP I a MAP II. Knihovny se zapojují do celostátních knihovnických aktivit (Noc s Andersenem, Týden knihoven, Den pro dětskou knihu). Od roku 2008 podpora projektu Čtoucí rodiny regionu Blansko. Zapojení do krajského projektu Jižní Morava čte.

Pro veřejnost

Čtoucí rodiny regionu Blansko, literárně-turistická putování

Pro děti a mládež

Čtenářské lekce s využitím kritického myšlení a scénického čtení, literárně-turistická putování regionem (čtení, soutěže, poznávací akce)

Specifické (nadstandardní) služby knihovny

Natáčení krátkých videí na propagaci činnosti knihovny, tzv. Knižní špeky, donášková služba

Spolupráce

MŠ, ZŠ, MAS Boskovicko PLUS, MAS Moravský kras

Ocenění

Titul Knihovna roku:
2011 Místní knihovna Veselice
2017 Knihovna městyse Křtiny
Designérský návrh pro obě knihovny zpracovala paní Iva Machová, která je autorkou dalších interiérů knihoven nejen v regionu Blansko.
2015 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Obecní knihovna v Kuničkách
2016 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Městská knihovna v Boskovicích
2017 Knihovna roku ČR – Knihovna městyse Křtiny
2017 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Místní knihovna Kořenec
2019 TOP Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Místní knihovna Kořenec

2020 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Městská knihovna Rájec-Jestřebí

Regionální ocenění za dlouholetou práci knihovníka nebo aktivní a moderní přístup k aktivitám v knihovně:

2011 Kotvrdovice, Křtiny, Němčice, Kulířov, Olomučany, Suchdol

2016 Letovice – Kladoruby, Kořenec, Paměťice, Svinošice, Svitávka, Šebrov, Voděradý

2019 Olomučany

2020 Kunštát, Lubě, Obora

Využité dotace

JMK (dotační titul Obecní knihovny), VISK3, Česká knihovna, Knihovna 21. století

Městská knihovna Boskovice sídlí v prostorách Městského úřadu Boskovice

Interiéry dětského oddělení

Interiéry oddělení pro dospělé

MĚSTSKÁ KNIHOVNA BŘECLAV

zřizovatel Město Břeclav
adresa Národních hrdinů 9, 690 02 Břeclav
e-mail info@knihovnabreclav.cz
web <https://www.knihovnabreclav.cz/>

Městská knihovna Břeclav je pověřenou knihovnou pro oblast celého bývalého okresu Břeclav, zahrnujícího jednak etnografický region Podluží s bohatými folklorními tradicemi a také území Lednicko-valtického areálu, který patří mezi památky pod ochranou UNESCO. Proto se břeclavská knihovna snaží podporovat komunitní projekty zaměřující se především na propagaci a rozvíjení místního folklóru a tradic.

Knihovna také podporuje moderní trendy týkající se knih a čtenářství. V knihovně lze zapůjčit čtečky e-knih, vybrané tituly e-knih lze vypůjčit prostřednictvím online katalogu formou tzv. e-vypůjčky. Od roku 2017 se ve velké míře zaměřuje na půjčování a propagaci deskových her.

Knihovna klade důraz na prezentaci na sociálních sítích, od původního blogu postupně přešla na Facebook, Instagram i Youtube. Oblíbená jsou videa propagující novinky v knižním fondu nebo osobní knižní tipy knihovnic a knihovníků.

Součástí knihovny jsou pobočky Poštorná, Charvátská a Stará Břeclav.

REGION BŘECLAV

Celkový počet obsluhovaných knihoven: 76

Profesionální knihovny: 13 se 4 pobočkami

Neprofesionální knihovny: 55 s 1 pobočkou

Zapojení do celostátních projektů

Listování, Noc s Andersenem, Poprvé do školy, poprvé do knihovny, Knižka pro prvňáčka, Celé Česko čte dětem, S knížkou do života – Bookstart, Kniha do vlaku

Akce knihovny ve spolupráci s regionálním oddělením

V rámci regionu

Jižní Morava čte, FreeFilmFest, festival ProTibet, konference Živý folklór, Výtvarná folklorní akademie, Folklorní hudební kavárna, propagace života a díla hudebního skladatele Fanoše Mikuleckého, Galerie na schodech (výstavy ve vstupních prostorách Městské knihovny Břeclav)

Pro veřejnost

Cyklus přednášek Břeclavsko za první republiky, 300 let samostatného Lichtenštejnska, Brain&Breakfast (cyklus inspirativních online snídaní), Virtuální Univerzita třetího věku, kurzy trénování paměti, kurzy počítačové gramotnosti

Maturitní čtenářský kroužek, Herní noci v knihovně, Jógohrátky, besedy, přednášky

Specifické (nadstandardní) služby knihovny

Donáška knih do domu, Odlož knihu, validace MojeID v knihovně, Právo první noci s bestsellerem, počítačová databáze článků o regionu a regionální fond: Malovaný kraj (1946–2018), Jižní Morava (1966–2017), RegioM (1993–2017), videa propagující novinky v knižním fondu, osobní knižní tipy knihovníků

Spolupráce

Město Břeclav, Okresní hospodářská komora Břeclav, firma Racio Břeclav, Moraviapress Břeclav, místní organizace Svazu důchodců ČR, Senior point, Klas, Jihomoravská komunitní nadace, Tyflocentrum Břeclav,

Hermi foto Dagmar Benešová, Městské muzeum a galerie Břeclav, břeclavské mateřské, základní, střední školy a odborná učiliště

Ocenění

Regionální oddělení Městské knihovny Břeclav uděluje každoročně diplom nebo pochvalný list nejlépe pracujícím knihovnám a knihovníkům/knihovnicím. Zástupci zřizovatele oceněných knihoven obdrží děkovný dopis s uznáním za podporu knihovny.

2015 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Obecní knihovna Vrbice

2016 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Městská knihovna Hustopeče

2017 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Místní lidová knihovna Křepice

2018 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Městská knihovna Mikulov

2018 TOP Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Městská knihovna Velké Pavlovice

2019 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Městská knihovna Pohořelice

Využití dotace

MAS, JMK (dotační titul Obecní knihovny), VISK 3, Knihovna 21. století, projekt Česká knihovna, projekt Cizojazyčná literatura

Městská knihovna Břeclav

Malý sál

Oddělení pro děti a mládež, pobočka Poštorná

MĚSTSKÁ KNIHOVNA HODONÍN

městská knihovna
hodonín

zřizovatel Město Hodonín
adresa Národní třída 36, 695 14 Hodonín
e-mail dospELE@knihovnahod.cz
web <https://www.knihovnahod.cz/>

Městská knihovna v Hodoníně patří ke kulturním institucím s dlouholetou tradicí. Již od roku 1921 využívají její služby občané Hodonína, od roku 2003 je pověřena výkonem regionálních funkcí na území regionu Hodonín.

REGION HODONÍN

Celkový počet obsluhovaných knihoven: 79

Profesionální knihovny: 18 knihoven

Neprofesionální knihovny: 61 knihoven

Celostátní projekty

Noc s Andersenem, Den pro dětskou knihu, S knížkou do života – Bookstart, Týden knihoven, Listování

Akce knihovny ve spolupráci s regionálním oddělením

Pro veřejnost

Napříč časem v dílech regionálních autorů, Historické zločiny a záhady v dílech regionálních autorů, Stopy našich předků v dílech regionálních autorů, Virtuální univerzita třetího věku, Trénování paměti, ProSenior, Univerzita volného času – výtvarné, jazykové a počítačové kurzy, Čtení u fontány

Pro děti a mládež

Jižní Morava čte, Regionální autoři dětem, Škvrnata a batolata do knihovny natotata, Zašívárna, CoderDojo

Specifické (nadstandardní) služby knihovny

E-reading, DigiLab, databáze regionálních osobností a regionální fond, online lekce a vzdělávání pro školy i veřejnost

Spolupráce

MŠ, ZŠ, SŠ, MAS, Jihomoravská komunitní nadace, GVU, Masarykovo muzeum, Lázně Hodonín, Městská knižnica Senica, SONS ČR – pobočka Kyjov, Hačte – literární sdružení v Hodoníně

Ocenění knihoven v regionu

2015 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Obecní knihovna Šardice

2016 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Městská knihovna Ždánice

2017 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Místní knihovna Tvarožná Lhota

2018 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Městská knihovna Kyjov

2019 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Městská knihovna Kyjov

Využití dotace

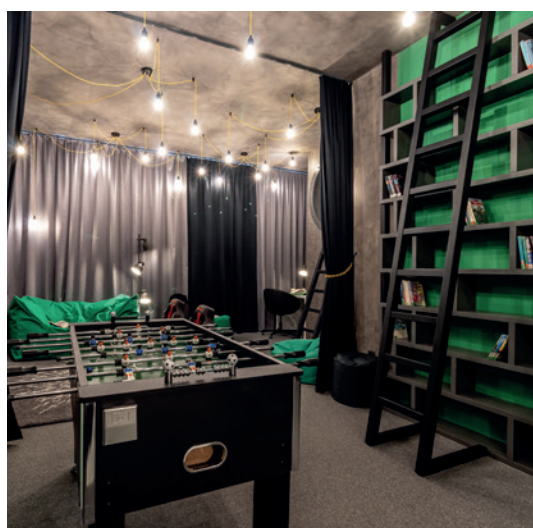
JMK (dotační titul Obecní knihovny), Knihovna 21. století, dotace JMK na podporu dětského čtenářství – Jižní Morava čte, VISK 3, Projekt Česká knihovna, MAS

Městská knihovna v Hodoníně

Klidová zóna

Interiéry tzv. Zašívárny, oddělení pro náctileté

Zašívárna

MĚSTSKÁ KNIHOVNA KUŘIM

zřizovatel Město Kuřim
adresa Popkova 1006, 664 34 Kuřim
e-mail info@mkkurim.cz
web https://www.kulturakurim.cz/knihovna

Městská knihovna Kuřim byla do roku 2017 organizační složkou města, od ledna 2018 se stala součástí Společenského a kulturního centra Kuřim, příspěvkové organizace. Organizace zajišťuje kulturní dění ve městě včetně kulturních akcí a přednášek v sálech kulturního domu a klubu Kotelna, provozuje stálé a letní kino, klub pro seniory, stálou expozici a prohlídky místní štolý a Městskou knihovnu Kuřim, pověřenou v rámci výkonu regionálních funkcí poskytováním odborných knihovnických služeb pro region Brno-venkov.

Záslužným počinem knihovny byla postupná digitalizace městského archivu starých fotografií a jejich zpřístupnění široké veřejnosti v projektu Memoria: (<http://memoria.mkkurim.cz/Menu>). Ve spolupráci s pamětníky byl rozšířen fond archivních fotografií a vzpomínek, který umožnil vznik virtuálního archivu. Velkému zájmu se těší přednáškový cyklus tematických setkání „Vzpomínání na starou Kuřim“.

REGION BRNO-VENKOV

Regionální oddělení zajišťuje obsluhovaným knihovnám metodickou pomoc při pořádání kulturně-výchovných akcí. Na platformě porad a vzdělávacích akcí dochází ke sdílení příkladů dobré praxe, zajímavých besed, kontaktů na lektory, oddělení pořádá školení a workshopy, jak připravovat akce v knihovnách. Nef profesionálním knihovnám jsou zajišťovány besedy podle jejich konkrétních potřeb a požadavků – programy pro děti a mládež vedené kvalifikovaným lektorem. Zejména ze strany menších knihoven je o tuto nabídku velký zájem. Postupně se daří naplňovat původní

záměr – inspirovat knihovníky, aby se pustili do realizace podobných projektů ve vlastní režii.

Celkový počet obsluhovaných knihoven:

145

Profesionální knihovny: 19

Nef profesionální knihovny: 126

Celostátní projekty

Noc s Andersenem, Knížka pro prvňáčka, Březen – měsíc čtenářů, Týden knihoven, Celé Česko čte dětem, Den pro dětskou knihu, Pasování prvňáčků na čtenáře, Jižní Morava čte, Lovci perel

Akce knihovny ve spolupráci s regionálním oddělením

Nebojte se umění, Nebojte se divadla, Jak na čtenářské workshopy, Trénování paměti pro knihovníky, Soroban pro děti a rodiče

Pro veřejnost

Cestopisné přednášky, autorská čtení, besedy s překladateli, kreativní workshopy, Univerzita volného času, Virtuální univerzita třetího věku, Vzpomínání na starou Kuřim, Trénování paměti, zájezdy pro seniory, snídaně v knihovně, historické a dějepisné přednášky, kurzy kaligrafie, stolničení, teorie komunikace, meditace v knihovně, zdravý životní styl, kurz první pomoci, fotografické výstavy, výstavy kreseb, keramiky, paličkované krajky

Pro děti a mládež

Knihovnické lekce, tematické besedy, divadlo pro děti, pohádkové čtení, obalování učebnic, výtvarné tvoření ze starých knih, odpoledne společenských her, společné

čtení s družinou, Den dětí, malování na chodník, Knihomolení, tematické výtvarné dílničky, knihovnický kroužek

Specifické (nadstandardní) služby knihovny

Projekt Memoria, tematické kuříčky, půjčování společenských her, biblioschránka, knihobudka

Spolupráce

MŠ, ZŠ a školní družiny

Ocenění

2015 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Obecní knihovna Březina
2016 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Městská knihovna Ivančice
2017 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Obecní knihovna ve Viničných Šumicích

Využité dotace

VISK 3, Knihovna 21. století, JMK (dotační titul Obecní knihovny)

Obalování učebnic

Městská knihovna Kuřim

Pasování prvňáčků

Nové interiéry dětského oddělení

MĚSTSKÁ KNIHOVNA ZNOJMO

zřizovatel Město Znojmo
adresa Zámečnická 288/9, 669 26 Znojmo
e-mail knihovna@knihovnazn.cz
web www.knihovnazn.cz

Městská knihovna Znojmo pořádá kulturně vzdělávací akce pro obyvatele města Znojma a širokého okolí. Její součástí jsou dvě profesionální a tři neprofesionální pobočky.

Specifickým oddělením je Knihovna rakouské literatury, která vznikla v rámci přeshraniční spolupráce s rakouskými sousedy. Obsahuje nejen knihy v němčině, ale i knihy české proveniencí se vztahem k Rakousku.

REGION ZNOJMO

Celkový počet obsluhovaných knihoven:
144

Profesionální knihovny: 8

Neprofesionální knihovny: 136

Celostátní projekty

Noc s Andersenem, Březen – měsíc čtenářů, Týden knihoven, Den pro dětskou knihu, Noc literatury, S knížkou do života – Bookstart, Kniha do vlaku

Akce knihovny ve spolupráci s regionálním oddělením

Pro veřejnost

Akademie třetího věku, Knihobudky, Kniha do vlaku, Knižní pohotovost (nemocnice), Knihovna na plovárně, Jazzový poetický večer, počítačové kurzy, výtvarné kurzy, Klub zdraví, Ptejte se knihovny, Čtenář roku, Knižní výzva

Pro děti a mládež

Jižní Morava čte, Úkoly babičky knihovničky, Čtenář roku, Den laskavosti – spolupráce se ZŠ Mládeže, Sovíkovo putování ve spolupráci s MAS Znojemské vinařství, z. s., autorské čtení žáků ZŠ,

SŠ, SOU, S knížkou do života – Bookstart, kreativní dílničky, půjčování deskových her, literární soutěž Autorské čtení žáků ZŠ a studentů

Specifické (nadstandardní) služby knihovny

Knihovna rakouské literatury (přeshraniční spolupráce s rakouským ministerstvem zahraničních věcí), rozsáhlá sbírka hudebních nástrojů, fond regionální literatury, databáze regionálních osobností a jejich propagace na sociálních sítích dle výročí, videa propagující novinky ve fondu knihovny, e-knihy, Národní digitální knihovna, Codexis, půjčování audioknih, interaktivní knihy a hry Kouzelného čtení, Knihovny.cz, online předregistrace a online platby, půjčování zvukových knih pro zrakově postižené, sociální sítě Facebook a Instagram, půjčování projektoru a plátna, ozobotů, deskových her a audioknih pro knihovny regionu

Spolupráce

Znojemská beseda, Tyflocentrum, Jihomoravské muzeum, Klub zdraví, MAS, MŠ, ZŠ, ZŠ Speciální a Praktická ve Znojme (hendikepovaní), SŠ a SOU, Centrum sociálních služeb, Znojemská charita, Divadlo Martiny Výhodové, NÚKIB, GaP – Galerie a prostor, Carmina Clara – dětský sbor, DPS

Ocenění

2015 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Obecní knihovna ve Ctidružicích
2016 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Městská knihovna v Hrušovanech nad Jevišovkou
2016 Knihovnická osobnost Jihomoravského kraje – Zdenka Komůrková, Městská knihovna Jevišovice
2017 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Obecní knihovna v Pavlicích
2018 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Městská knihovna Jevišovice
2019 Knihovna jinak – Městská knihovna Jevišovice
2019 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Místní knihovna Vedrovice, Městská knihovna Jevišovice, Městská knihovna Moravský Krumlov
2020 Komunitní knihovna Jihomoravského kraje – Místní knihovna Litobratřice

Využití dotace

MAS Znojensko, JMK (dotační titul Obecní knihovny), VISK3, Knihovny 21. století

Městská knihovna Znojmo

Výpůjční pult v oddělení pro dospělé

Interiéry oddělení pro dospělé

Rekonstrukce a modernizace knihoven

Velmi důležitou roli v návštěvnosti knihoven hrají také jejich prostory. Dlouhodobým trendem je proměna knihoven z tradičních půjčoven na místa setkávání, která jsou

zejména v menších obcích často jediným kulturním zařízením, jež poskytuje otevřený a bezpečný prostor pro všechny věkové kategorie.

Dotační titul Obecní knihovny

V lednu 2016 schválila rada Jihomoravského kraje v rámci programu Podpora rozvoje venkova nový dotační titul Obecní knihovny, jehož cílem byla modernizace interiérů a technického vybavení veřejných knihoven v obcích do 3 000 obyvatel, tj. více než 93 % obcí v Jihomoravském kraji. Na jeho finanční zajištění byla v prvním roce z krajského rozpočtu vyčleněna částka

pět milionů korun. Jednu z nejčastějších položek v žádostech o dotaci představovaly většinou drobné stavební úpravy, rekonstrukce interiérů, výmalba či nákup knihovnických regálů.

V letech 2020 a 2021 nebyl dotační titul Obecní knihovny vyhlášen.

Žadatelé v letech 2016–2019 podle velikosti obcí

	Počet žadatelů	Procenta
Do 200 obyvatel	34	8,4
201 až 500 obyvatel	126	31,2
501 až 1 000 obyvatel	134	33,1
1 001 až 2 000 obyvatel	73	18
2 001 až 3 000 obyvatel	37	9,2

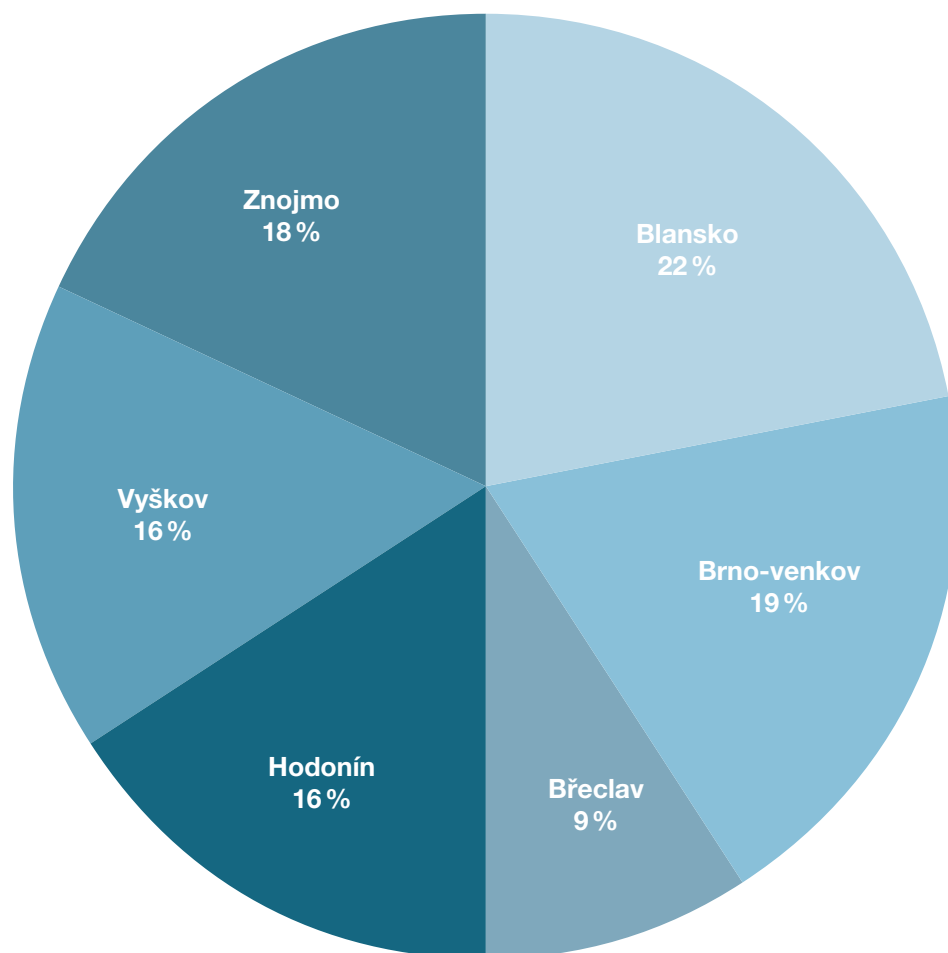
Zastoupení žadatelů v letech 2016–2019 v jednotlivých regionech

Region	2019	2018	2017	2016	CELKEM
Blansko	15	15	25	34	89
Brno-venkov	17	11	23	27	78
Břeclav	11	10	6	11	38
Hodonín	8	19	20	18	65
Vyškov	9	16	16	22	63
Znojmo	16	13	12	30	71
CELKEM	76	84	102	142	404

Žadatelé v letech 2016–2019 podle regionů

Největší počet žadatelů za dobu trvání dotačního titulu Obecní knihovny vykázal region Blansko, nejvíce žádostí bylo schváleno v prvním roce vyhlášení výzvy.

Jihomoravský kraj s ohledem na uspokojení všech oprávněných žadatelů navýšil původně schválenou částku o 47 000 Kč na 5 047 000 Kč.

Zastoupení žadatelů v letech 2016–2019
v jednotlivých regionech

Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven

Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven bylo zřízeno v roce 2018 jako součást Moravské zemské knihovny v Brně s podporou Ministerstva kultury České republiky v návaznosti na Státní kulturní politiku na léta 2015–2021 a na Konceptci rozvoje knihoven v České republice na období 2017–2021.

Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven poskytuje:

- rady a tipy, jak využít a zhodnotit prostory v knihovnách
- přehledný seznam finančních zdrojů, odkud je možné čerpat dotace na obnovu knihoven

- příklady dobré praxe nových a modernizovaných knihoven
- kontakty na ověřené výrobce a dodavatele knihovnického nábytku a na architekty, kteří se podíleli na realizaci knihoven
- odborné semináře a workshopy na téma architektura knihoven
- metodické materiály k výstavbě a rekonstrukci knihoven

Podrobnější informace poskytují webové stránky Metodického centra pro výstavbu a rekonstrukci knihoven Moravské zemské knihovny v Brně: <https://mcvkrk.mzk.cz/>.

The screenshot displays the website interface for the 'Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven'. At the top left is the logo of the 'MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA'. The main navigation bar includes links for 'RÁDCE', 'FINANCOVÁNÍ', 'INSPIRACE Z KNIHOVEN', 'DATABÁZE STAVEB', 'KE STAŽENÍ', and 'O NÁS'. A central banner features a quote by architect R. Koolhaas: „Knihovna se z prostoru ke čtení proměňuje na společenské centrum s mnohanásobnými kompetencemi.“ Below this are three buttons: 'Chci rekonstruovat knihovnu', 'Chci vylepšit interiér', and 'Chci najít architekta'. The bottom section contains three featured articles: '(re)VIZE knihoven 21. století: prostor-funkce-příležitost putovní VÝSTAVA', 'Udržitelné budovy, vybavení a hospodaření (IFLA)', and 'Standard pro postupy rekonstrukce knihoven'.

Inspirace z knihoven v jednotlivých regionech

V letech 2015–2021 došlo v mnoha obecních knihovnách k interiérovým úpravám, modernizaci anebo k celkové rekonstrukci prostor. Níže následuje výběr

knihoven jednotlivých regionů, které mohou sloužit jako příklad dobré praxe a inspirace k modernizaci.

REGION BLANSKO

Pověřená knihovna: Městská knihovna Boskovice

Obecní knihovna Doubravice nad Svitavou

počet obyvatel	1 400
rok realizace	2017–2019
architekt	Ing. arch. Markéta Kozubová
dodavatel nábytku	Vybíhal Interiéry, IKEA
zdroje financování	rozpočet obce, Program rozvoje venkova JMK (dotační titul Obecní knihovny)

Místní knihovna Kořenec

počet obyvatel	337
rok realizace	2016–2018
výmalba interiéru	Martina Oujezská
zdroje financování	Program rozvoje venkova JMK (dotační titul Obecní knihovny)
ocenění	TOP Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2019

Knihovna se nachází v budově mateřské školy. Ve spolupráci se starostou, několika pedagogy a regionálním oddělením Městské knihovny Boskovice byl vytvořen návrh nové podoby knihovny. V rámci modernizace vzniklo oddělení pro dospělé a oddělení pro děti, kde bylo vybudováno čtecí pódium.

Místní knihovna Křtiny

počet obyvatel	836
rok realizace	2016
designér	Iva Machová
dodavatel nábytku	IKEA
zdroje financování	Podpora rozvoje venkova JMK (dotační titul Obecní knihovny)
ocenění	Cena Ministerstva kultury ČR Knihovna roku 2017 v kategorii základní knihovna

Za podpory dotace byla v roce 2016 ze skladových prostor vybudována čítárna se čtenářským bidýlkem, které je oblíbeným klidným místem pro čtení, a to převážně u dětských čtenářů.

Místní knihovna Úsobrno

počet obyvatel	409
rok realizace	2016
architekt	ateliér Trignis / Ing. arch. Barbora Szcygielová
dodavatel nábytku	Bon truhlářská výroba, spol. s r. o.
zdroje financování	Program rozvoje venkova JMK (dotační titul Obecní knihovny), rozpočet obce

Z nedostačujících kapacitních důvodů byla knihovna přestěhována do zrekonstruovaného nevyužívaného objektu bývalého zděného dřevníku v prostoru u základní školy. Dispoziční řešení a návrh mobiliáře probíhaly v součinnosti knihovnice a architekta.

REGION BRNO-MĚSTO

Pověřená knihovna: Knihovna Jiřího Mahena v Brně

Městská část Brno-Štýřice

počet obyvatel	8 600
rok realizace	2020
architekt	Rudiš-Rudiš architektonická kancelář, v. o. s.
zdroj financování	Statutární město Brno

Jednopatrová pobočka je součástí nového bytového komplexu, jehož architektonickým konceptem je podpora sousedského soužití.

Městská část Brno-střed – Na Křižovatce

počet obyvatel	83 915
rok realizace	2020
architekt	Ing. arch. Michal Kristen, Ing. arch. Alena Vsetečková
zdroj financování	Dáme na vás – participativní rozpočet města Brna

Knihovna Na Křižovatce je od roku 2012 výukovým centrem pro studenty Katedry informačních studií a knihovnictví Masarykovy univerzity (KISK). Knihovna funguje jako běžná pobočka a její provoz zajišťují studenti.

Městská část Brno-Horní Heršpice

počet obyvatel	2 046
rok realizace	2020
architekt	Ing. arch. Soňa Lahodová
zdroj financování	Statutární město Brno, městská část Brno-jih

Pobočka sídlí v kulturním domě, který prošel celkovou rekonstrukcí, díky níž získala knihovna větší prostory. Součástí knihovny je předzahrádka se zahradním nábytkem.

Mahenův památník

počet obyvatel	83 915
rok realizace	2019
architekt	Ing. arch. Mikuláš Starycha
zdroje financování	Statutární město Brno, městská část Brno-střed

Mahenův památník byl vybudován v roce 1992 jako trvalá připomínka osobnosti Jiřího Mahena ve vile, kde bydlel až do své smrti. Budova byla zrekonstruována v duchu původní podoby vily s původním mobiliářem. V prvním patře je umístěna expozice připomínající osobnost Jiřího Mahena.

Městská část Brno-Husovice

počet obyvatel	6 638
rok realizace	2018
dodavatel nábytku	Ing. Marcel Kopuleť
zdroje financování	Statutární město Brno, městská část Brno-sever

Pobočka sídlí vedle kulturního centra Omega s přílehlým vnitřním dvorem s venkovním pódiem.

Městská část Brno-Bystrc

počet obyvatel	24 218
rok realizace	2018
architekt	POParch, s. r. o.
zdroje financování	Statutární město Brno, městská část Bystrc

V rámci komplexní rekonstrukce s novými dispozičními úpravami získala tato pobočka nové prostory – přednáškový sál, čítárnu se studovnou a s relaxační zónou. Dětské oddělení oživují malé herní labyrinty pro děti i klidná zákoutí k posezení.

REGION BRNO-VENKOV

Pověřená knihovna: Městská knihovna Kuřim

Městská knihovna Šlapanice

počet obyvatel	7 517
rok realizace	2021
architekt	ARCHIX, s. r. o., Ing. arch. Milan Podroužek
zdroje financování	město Šlapanice

Nová budova knihovny byla postavena na místě bývalého bistra, které bylo před započítím stavby odstraněno. V jedné části budovy se nachází kavárna a restaurace, ve druhé části ve dvou patrech pak městská knihovna.

Obecní knihovna ve Viničných Šumicích

počet obyvatel	1 247
rok realizace	2017
zdroje financování	Program rozvoje venkova JMK (dotační titul Obecní knihovny)
ocenění	Ocenění za nadstandardní rozvoj knihovnických a informačních služeb v obci a podpora kulturního a společenského života regionu Brno-venkov za rok 2017

S podporou dotace Jihomoravského kraje byla v roce 2016 v obci Viničné Šumice vybudována víceúčelová budova, jejíž součástí je také nová obecní knihovna.

Obecní knihovna Bílovice nad Svitavou

počet obyvatel	3 723
rok realizace	2016
architekt	P. P. Architects
zdroje financování	rozpočet obce
ocenění	Cena Klubu Za Starou Prahu 2017

Nová knihovna vznikla v rámci revitalizace obce. Pro potřeby obce byly na náměstí vybudovány nové prostory obecního úřadu spolu s knihovnou. Důležitou součástí knihovny tvoří muzeum věnované osobnosti Rudolfa Těsnohlídka.

REGION BŘECLAV

Pověřená knihovna: Městská knihovna Břeclav

Místní knihovna Kostice

počet obyvatel	1 789
rok realizace	2020
architekt	Ing. arch. Filip Kinnert
zdroj financování	IROP, rozpočet obce

Budova, v níž sídlí knihovna, sloužila původně jako hostinec, později jako mateřská škola či poradna dětského lékaře. V roce 1993 ji odkoupila obec za účelem provozování místní knihovny. Od té doby prošla budova řadou stavebních úprav, přičemž tou nejzásadnější byla kompletní rekonstrukce interiéru koncem roku 2020.

Obecní knihovna Vranovice

počet obyvatel	2 002
rok realizace	2019
realizace interiérů / architekt	Ing. Pavel Bureš / KUBE architekti
dodavatel nábytku	A. B. N. Design, s. r. o.
zdroje financování	rozpočet obce

V rámci kompletní rekonstrukce původní vesnické budovy vzniklo Vzdělávací centrum Floriánek, jehož součástí se stala i knihovna. Součástí centra je i šicí a keramická dílna a školní družina.

Obecní knihovna Šakvice

počet obyvatel	1 428
rok realizace	2017
realizace interiéru / dodavatel nábytku	A. B. N. Design, s. r. o.
zdroje financování	rozpočet obce

Knihovna je umístěna v prostorách bývalého hostince. Modernizované sklepní prostory slouží pro přednášky a výstavy.

Místní knihovna Vrbice

počet obyvatel 1 119
rok realizace 2016–2019
zdroje financování Program rozvoje venkova JMK (dotační titul Obecní knihovny)

Knihovna je umístěna v podkrovních prostorech mateřské školy, kde se také nachází místní společenské centrum.

Městská knihovna Pohořelice

počet obyvatel	5 051
rok realizace	2015
realizace interiéru / dodavatel nábytku	A. B. N. Design, s. r. o.
zdroje financování	rozpočet obce

Více než stoletá budova sloužící původně jako sídlo radnice prošla kompletní rekonstrukcí. Nové využití našla jako multifunkční kulturní a společenské centrum města, v němž je knihovna nejživějším prostorem.

REGION HODONÍN

Pověřená knihovna: Městská knihovna Hodonín

Městská knihovna Hodonín

počet obyvatel	24 657
rok realizace	2019
designérka	Vladka Rozsypálková
dodavatel nábytku	Truhlářství Jan Moudrý
zdroje financování	Město Hodonín

V rámci modernizace interiérů byl realizován neformální klub pro mládež – Zašívárna, který poskytuje originální prostor pro relaxaci, čtení, studium i zábavu. Podoba interiéru vznikala ve spolupráci se studenty. Novinkou je také klidová zóna.

Místní knihovna Hrubá Vrbka

počet obyvatel 631
rok realizace 2017–2018
zdroje financování Program rozvoje venkova JMK (dotační titul Obecní knihovny)

Knihovna sídlí v podkroví obecního úřadu. V roce 2017 prošla celkovou rekonstrukcí. Nově zakoupené a vyměněné knižní regály umožnily rozdělení prostoru knihovny na oddělení pro dospělé a oddělení pro děti a mládež. Rekonstrukce vedla ke zlepšení kulturního prostředí knihovny, kde je možné pořádat kulturní aktivity pro děti i dospělé.

Městská knihovna Kyjov

počet obyvatel	11 247
rok realizace	2017
realizace interiéru	KONdesign, s. r. o.
dodavatel nábytku	Interex, s. r. o.
zdroje financování	Operační program Životní prostředí – Fond soudržnosti, město Kyjov

V knihovně proběhla rekonstrukce a modernizace prostor v rámci projektu *Přístavba a vybavení Městské knihovny Kyjov za účelem provozování komunitního centra.*

Místní knihovna Čejč

počet obyvatel	1 239
rok realizace	2017
dodavatel nábytku	Truhlárství Milan Křenek
zdroje financování	Program rozvoje venkova JMK (dotační titul Obecní knihovny)

V knihovně proběhla rekonstrukce a modernizace prostor oddělení pro dospělé, byly pořízeny nové regály, výpůjční pult, závěsné police, proběhla výmalba a výměna osvětlení.

Městská knihovna Veselí nad Moravou

počet obyvatel	11 006
rok realizace	2017–2018
architekt	Ing. arch. Ivo Ondračka
dodavatel nábytku	Ceiba, Inteza
zdroje financování	Město Veselí nad Moravou

Knihovna byla modernizována během rekonstrukce kulturního domu. Došlo k rozšíření prostor knihovny včetně variabilního občasného využívání bočních lóží hlavního sálu a horního vestibulu kulturního domu. Ve společných prostorách knihovny a kulturního domu jsou vystavené knihy umístěny na atypický mobilní nábytek – pojezdny kontejnery nebo stojany, které jsou při akcích zasunuty mezi regály. Variabilní rozdělení prostor je tvořeno žaluziovými roletovými dveřmi, akustickými oponami nebo skleněnými velkoplošnými pojezdnými stěnami.

REGION VYŠKOV

Pověřená knihovna: Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově

Obecní knihovna Otnice

počet obyvatel	1 470
rok realizace	2020
architekt	Ateliér RAAN, s. r. o.
zdroje financování	rozpočet obce

Obecní knihovna se nachází v přízemí budovy nové radnice. V návrhu dispozičních úprav, který byl konzultován s Metodickým centrem pro výstavbu a rekonstrukce knihoven, byl kladen důraz na variabilitu, již bylo dosaženo systémem závěsů, elegantně oddělujících jednotlivé části, a mobilními regály.

Místní knihovna Nemojany

počet obyvatel	727
rok realizace	2016, 2019
dodavatel nábytku	IKEA, JYSK, čalounictví Vitásek Drnovice
zdroj financování	Program rozvoje venkova JMK (dotační titul Obecní knihovny)
Ocenění	V roce 2016 byla knihovna oceněna jako nejlepší neprofesionální knihovna vyškovského regionu. V roce 2018 získala ocenění Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2018.

Z dotace byla hrazena výmalba místností, vytvoření čtenářského koutku pro děti, nákup podsedáků a knihovničky na dětské tituly. Dále nákup rádia s CD přehrávačem, dataprojektoru a notebooku s příslušenstvím.

Místní knihovna Letonice

počet obyvatel	1 377
rok realizace	2017–2018
dodavatel nábytku	stolařství Jan Pavézka, stolařství Martin Vlach
zdroje financování	Program rozvoje venkova JMK (dotační titul Obecní knihovny)

V rámci rekonstrukce proběhla výmalba prostor a výměna knihovnických regálů. Knihovna byla vybavena novým nábytkem – knihovnickým pultem, sedačkou, nábytkem dětského koutku a promítacím plátnem.

Místní knihovna Nížkovice

počet obyvatel 659
rok realizace 2016–2017
zdroje financování Program rozvoje venkova JMK (dotační titul Obecní knihovny)

Nákup nových PC a regálů na knihy přineslo zlepšení kulturního prostředí v knihovně pro čtenáře i pro paní knihovnici. Proměna interiéru umožnila konání nových aktivit, např. cyklus čtení „Rodiče čtou dětem“.

REGION ZNOJMO

Pověřená knihovna: Městská knihovna Znojmo

Obecní knihovna Litobratřice

počet obyvatel	499
rok realizace	2017
architekt	Ing. arch. Marta Šedá
dodavatel nábytku	Truhlářství Zajíc
zdroj financování	rozpočet obce

Místní knihovna v Litobratřicích byla v rámci celkové rekonstrukce přesunuta do větších, historických prostor bývalé školy z roku 1884 a nyní sídlí v prvním patře budovy Kulturního a společenského centra Litobratřice.

Obecní knihovna Hnanice

počet obyvatel	316
rok realizace	2017
dodavatel nábytku	Exiteria
zdroj financování	obec Hnanice

V roce 2015 se knihovna zapojila do výzvy firmy Exiteria, a. s., a získala jako sponzorský dar nové regály, několik jich dokoupila i obec. Po rekonstrukci bývalého skladu obecního úřadu se knihovna přestěhovala do nových prostor. Poté byl také zakoupen dataprojektor, plátno, čtečka a tiskárna.

Oceňování knihoven a knihovníků

Oceňování knihoven probíhá na celostátní i regionální úrovni. Následující tabulka přináší přehled jednotlivých oceněných knihoven Jihomoravského kraje.

Knihovna roku

Cenu Knihovna roku uděluje Ministerstvo kultury za dlouhodobé zásluhy o rozvoj knihovnictví v obcích nebo za mimořádný přínos k rozvoji veřejných knihovnických a informačních služeb v České republice. V uplynulém období byly oceněny tři jihomoravské knihovny.

Knihovna roku 2015	Knihovna roku 2017	Knihovna roku 2021
Městská knihovna Mikulov – diplom za projekt Kniha do vlaku v kategorii informační počín	Knihovna městyse Křtiny – hlavní cena v kategorii základní knihovna	Knihovna Jiřího Mahena v Brně za projekt Knihovna na Křižovatce v kategorii informační počín

Oceňování v Moravské zemské knihovně

Moravská zemská knihovna v Brně spolu s pověřenými knihovnami Jihomoravského kraje každoročně oceňuje za podpory Krajského úřadu Jihomoravského kraje knihovny **za nadstandardní rozvoj veřejných knihovnických a informačních služeb v obci a podporu kulturního a společenského života**. Tradicí se stalo střídavé oceňování profesionálních a neprofesionálních knihoven. Z každého regionu Jihomoravského kraje se této cti dostalo vždy jedné knihovně.

TOP Komunitní knihovnou Jihomoravského kraje se stala KJM, pobočka Medlánky. Ocenění na Krajském úřadě JMK za účasti hejtmana Mgr. Jana Grolicha.

Přehled oceněných knihoven v jednotlivých letech

	2015	2016	2017
Blansko	Obecní knihovna Kuničky, region Blansko	Kulturní zařízení města Boskovice, knihovna, region Blansko	Obecní knihovna Kořenec, region Blansko
Brno-město	Knihovna Jiřího Mahena v Brně, pobočka Brno-Žebětín, region Brno-město	Knihovna Jiřího Mahena v Brně, pobočka Slatina, region Brno-město	–
Brno-venkov	Obecní knihovna Březina, region Brno-venkov	Městská knihovna Ivančice, region Brno-venkov	Obecní knihovna ve Viničných Šumicích, region Brno-venkov
Břeclav	Obecní knihovna Vrbice, region Břeclav	Městská knihovna Hustopeče, region Břeclav	Místní lidová knihovna Křepice, region Břeclav
Hodonín	Obecní knihovna Šardice, region Hodonín	Městská knihovna Ždánice, region Hodonín	Místní knihovna Tvarožná Lhota, region Hodonín
Vyškov	Knihovna Moravské Málkovic, region Vyškov	Obecní knihovna Drnovice, region Vyškov	Obecní knihovna Letonice, region Vyškov
Znojmo	Obecní knihovna ve Ctidružicích, region Znojmo	Městská knihovna v Hrušovanech nad Jevišovkou, region Znojmo	Obecní knihovna v Pavlicích, region Znojmo

Zvláštní ocenění **Knihovnická osobnost Jihomoravského kraje** získala v roce 2016 paní Zdenka Komůrková z Městské knihovny Jevišovice, okres Znojmo. V roce 2020 bylo ocenění uděleno ředitelce Městské knihovny v Mikulově paní Mgr. Iloně Salajkové.

Udělení ocenění Knihovnická osobnost Jihomoravského kraje 2020 v prostorách Krajského úřadu Mgr. Iloně Salajkové, ředitelce Městské knihovny v Mikulově (druhá zleva)

Komunitní knihovna Jihomoravského kraje

Od roku 2018 přešla Moravská zemská knihovna k novému oceňování z důrazem na komunitní roli knihoven, které se čím dál častěji stávají místy setkávání a propojování obyvatel mezi sebou i s místem, kde žijí. Cílem soutěže Komunitní knihovna Jihomoravského kraje je ve shodě s aktuálními trendy iniciovat, motivovat a podpořit zejména menší knihovny k proměně v komunitní centra, propojovat lidi v místě, přispívat k jejich vzájemnému poznávání a budování kvalitativně nových vztahů založených na solidaritě, úctě a vzájemném respektu.

Při hodnocení knihoven se vychází z následujících kritérií:

- počet kulturních akcí a počet návštěvníků kulturních akcí
- počet vzdělávacích akcí a počet návštěvníků vzdělávacích akcí
- informace o aktivitách na webové stránce knihovny
- zaměření aktivit na širokou veřejnost, nejen na čtenáře knihovny
- aktivity pro různé skupiny (děti, maminky, seniory apod.)
- mezigenerační aktivity
- konkrétní příklady spolupráce s organizacemi v místě (MŠ, ZŠ, konkrétní zájmové spolky apod.)
- dílničky, workshopy
- zapojení knihovny do života a plánu rozvoje obce
- vzhled a vybavení knihovny

Přehled ocenění Komunitní knihovna Jihomoravského kraje v letech 2018–2020

	2018	2019	2020
do 500 obyvatel	–	Místní knihovna Kořenec, region Blansko	Místní knihovna Litobratřice, region Znojmo
501 až 1 000 obyvatel	Obecní knihovna Nemojany, region Vyškov	Místní knihovna Vedrovice, region Znojmo	Obecní knihovna Nemojany, region Vyškov
1 001 až 3 000 obyvatel	Městská knihovna Jevišovice, region Znojmo	Městská knihovna Jevišovice, region Znojmo	Místní knihovna Drnovice, region Vyškov
3 001 až 5 000 obyvatel	Městská knihovna Velké Pavlovice, region Břeclav	Městská knihovna Pohořelice, region Břeclav	Městská knihovna Rájec-Jestřebí, region Blansko
5 001 až 10 000 obyvatel	Městská knihovna Mikulov, region Břeclav	Městská knihovna Moravský Krumlov, region Znojmo	KJM – pobočka Medlánky, region Brno-město
10 001 a více obyvatel	Městská knihovna Kyjov, region Hodonín	Městská knihovna Kyjov, region Hodonín	–
TOP Komunitní knihovna JMK	Městská knihovna Velké Pavlovice, region Břeclav	Místní knihovna Kořenec, region Blansko	KJM v Brně – pobočka Medlánky, region Brno-město

Oceňování v pověřených knihovnách

Také pověřené knihovny oceňují knihovny svého regionu za dlouholetou práci knihovníka nebo aktivní a moderní přístup k rozvoji poskytovaných služeb. Pojetí oceňování se v jednotlivých regionech liší, nejčastěji se jedná o diplomy nebo děkovné dopisy.

Ocenění Knihovnická osobnost Jihomoravského kraje 2016 obdržela Zdenka Komůrková z Městské knihovny Jevišovice (uprostřed)

Ocenění pro Místní knihovnu Obora v roce 2020, Mgr. Jana Trubáková

Závěr

Veřejné knihovny prošly za uplynulé období mnoha změnami. Zásadou dotačního titulu Obecní knihovny vyhlášeného od roku 2016 Jihomoravským krajem a s podporou projektu na podporu čtenářství Jižní Morava čte došlo k viditelným proměnám jak interiérů a exteriérů knihoven, tak především jejich činnosti. Knihovny využívají nové formy práce se čtenáři, jimiž se děti stávají, také zásluhou celonárodního projektu S knížkou do života – Bookstart, takřka již od svého narození.

S vizí celostátní *Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027 s výhledem do roku 2030*, na kterou navazuje krajská *Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021–2027*, se daří podporovat rozvoj knihoven jako komunitních, vzdělávacích a kulturních center otevřených všem zájemcům o neformální vzdělávání, mezigenerační setkávání, rozvíjení dovedností, poznávání regionální historie nebo také o odpočinek, regeneraci a relaxaci. Ale knihovny jsou tu především pro všechny, kteří hledají moudrost a poznání uložené v knihách, ať už mají jakoukoli podobu.

Proměna knihoven v komunitní centra a modernizace jejich interiérů je podmíněna podporou obce, tedy dobrou spoluprací knihovny a vedení obce.

Jedním z úkolů knihoven všech velikostí je kromě poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb také obhajovat

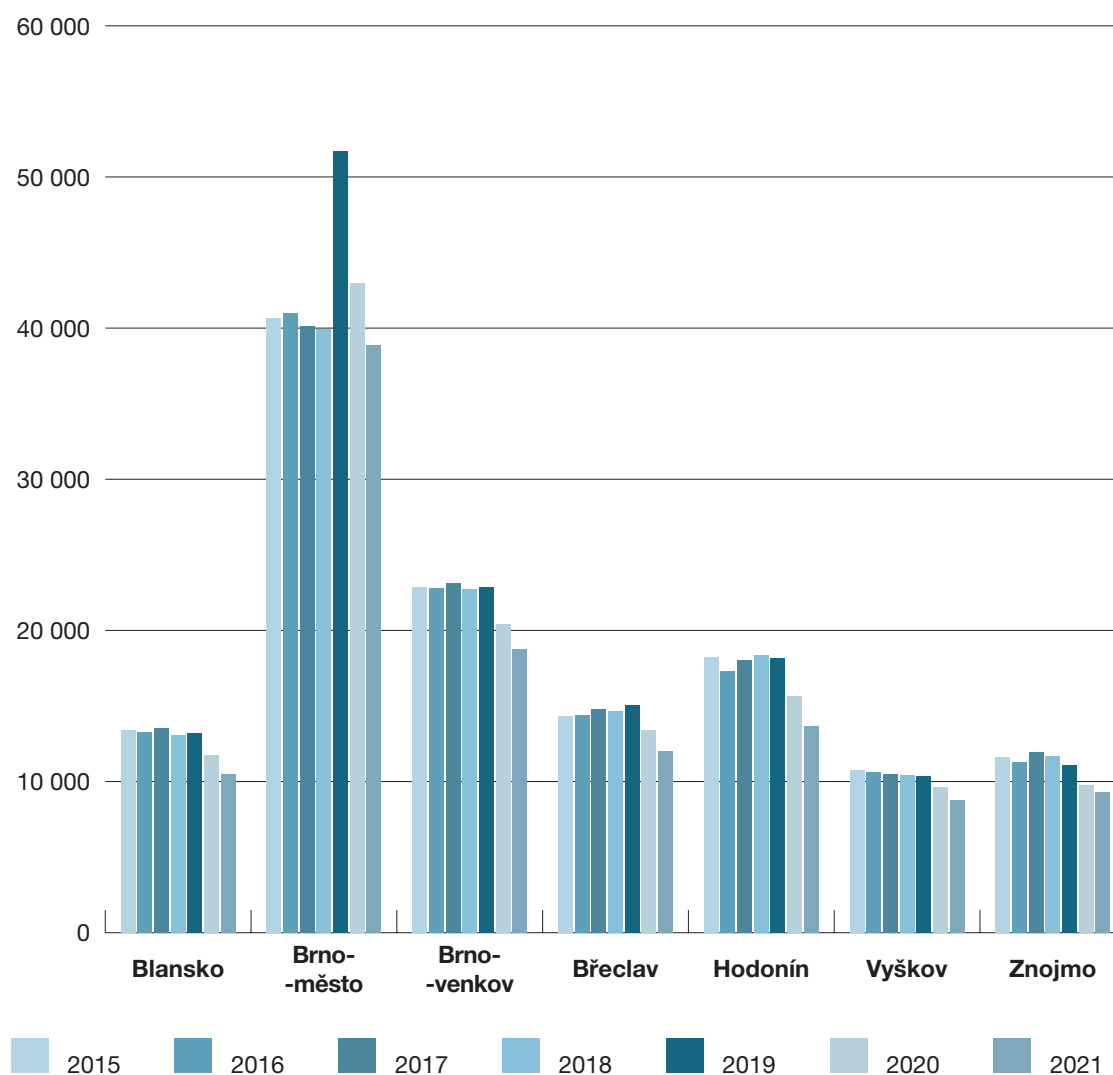
a podporovat svoje poslání, svoji úlohu komunitního a vzdělávacího centra se statutem instituce, která se přímo podílí na podpoře vzdělanosti a rozvoji čtenářství u všech věkových kategorií, především u dětí a mládeže. Nepostradatelnou úlohu při prosazování zájmů knihoven a při zdůrazňování jejich přínosu pro rozvoj obce a celé společnosti mají krajští a regionální metodikové, bez jejichž podpory a nadšení se neobejdou především knihovny v menších obcích.

Závěrem se sluší vyjádřit poděkování všem starostům a vedení obcí za podporu veřejných knihoven. Investice do vybavení interiérů knihoven i do obnovy knihovního fondu je investicí do rozkvětu celé obce. Dnes je již známou skutečností, že prosperita i té nejmenší obce se neobejde bez existence veřejné knihovny, jež je místem, které umí proměnit vztahy a kvalitu života bez ohledu na odlišné vzdělání, věk či zájmy obyvatel. Poděkování patří také všem metodikům, kteří podporují rozvoj svých knihoven, lobbují za jejich zájmy, přesvědčují zřizovatele o tom, že i ta nejmenší knihovna se obci vyplatí. Předložená publikace je poděkováním všem, kteří věnují svůj čas, energii a nadšení podpoře a rozkvětu veřejných knihoven.

PŘÍLOHY

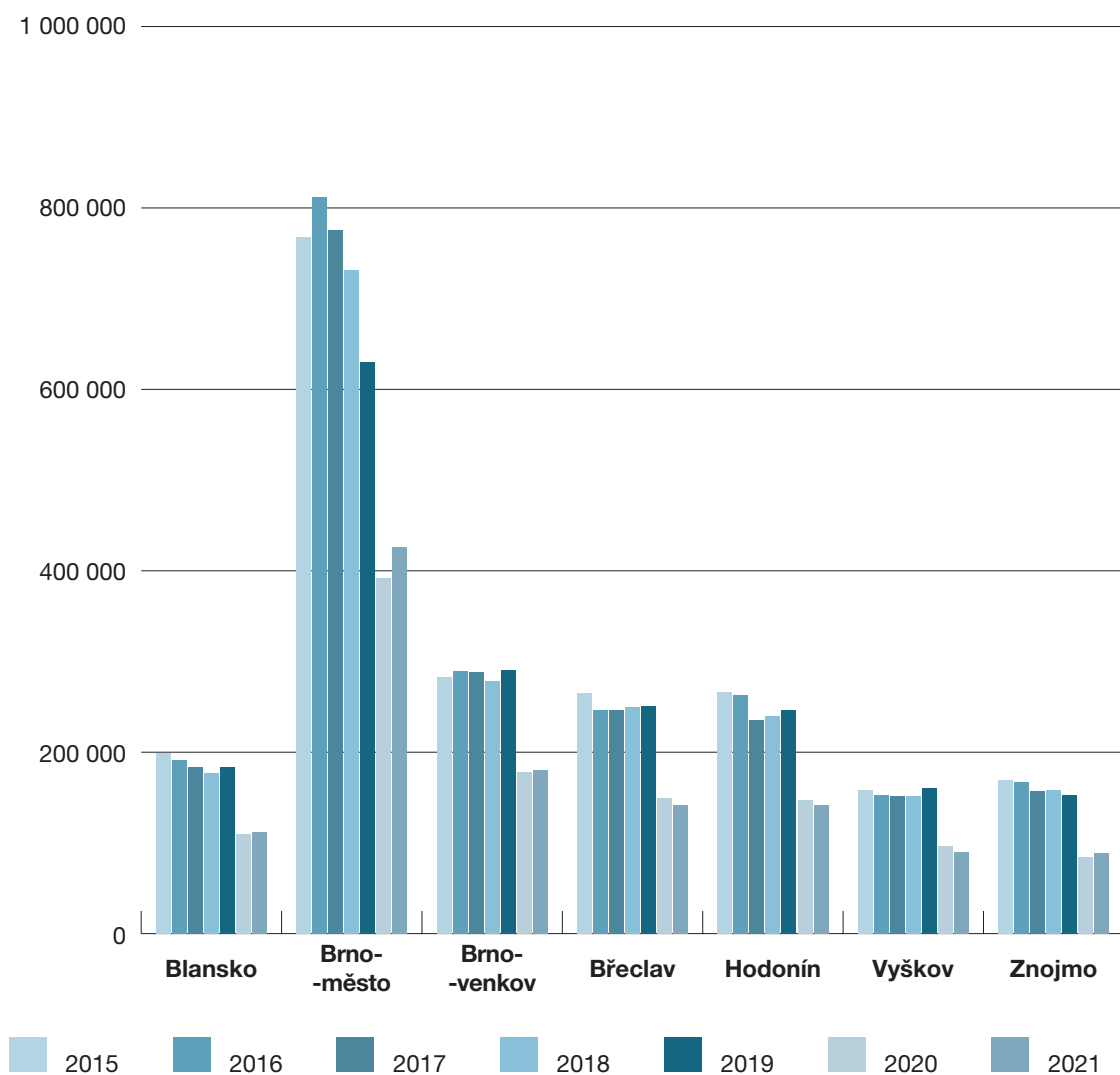
Registrovaní uživatelé v letech 2015–2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Blansko	13 403	13 270	13 519	13 056	13 228	11 729	10 501
Brno-město	40 673	40 970	40 117	39 943	51 663	42 974	38 858
Brno-venkov	22 833	22 779	23 128	22 747	22 857	20 416	18 791
Břeclav	14 363	14 421	14 792	14 688	15 097	13 423	12 057
Hodonín	18 232	17 297	18 057	18 352	18 197	15 675	13 683
Vyškov	10 796	10 604	10 533	10 455	10 404	9 652	8 810
Znojmo	11 628	11 317	11 946	11 709	11 104	9 761	9 316

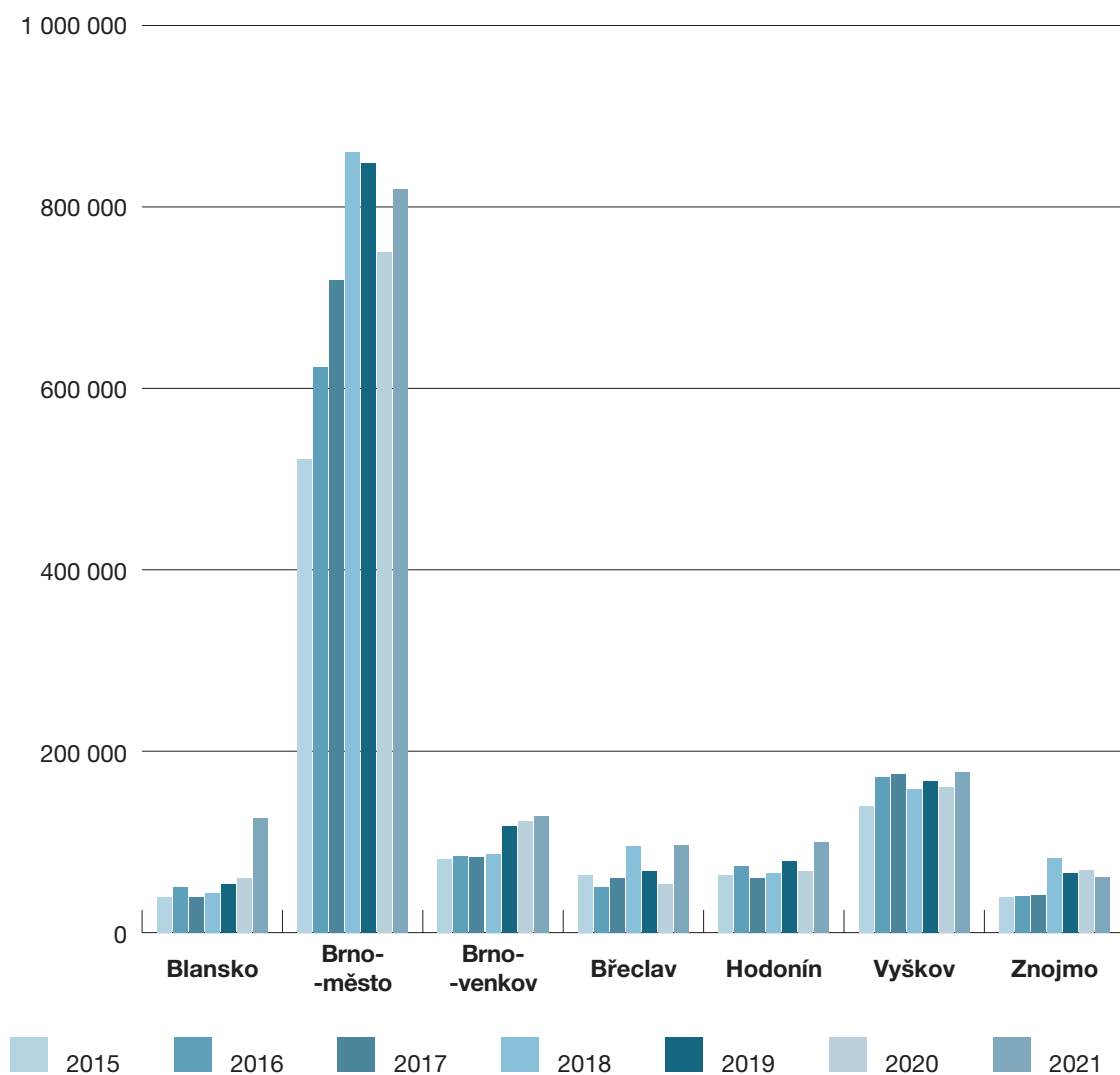
Fyzické návštěvy v letech 2015–2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Blansko	198 476	191 720	184 094	176 998	183 786	109 489	111 589
Brno-město	767 540	811 394	775 706	731 877	630 180	391 780	426 356
Brno-venkov	283 106	289 829	288 341	278 770	290 258	178 256	180 160
Břeclav	265 205	246 139	246 079	249 214	251 172	149 595	141 171
Hodonín	266 255	263 189	235 151	239 842	246 341	147 259	141 694
Vyškov	157 947	152 848	151 386	152 044	159 915	96 324	90 090
Znojmo	168 970	166 974	156 952	158 623	152 672	84 868	88 251

Virtuální návštěvníci v letech 2015–2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Blansko	39 298	50 038	38 850	43 449	53 440	60 002	126 268
Brno-město	521 469	623 874	719 804	860 525	84 8148	750 199	819 886
Brno-venkov	81 317	83 812	83 050	86 013	117 380	123 044	128 931
Břeclav	62 886	50 392	59 761	95 177	67 370	53 954	96 314
Hodonín	63 538	73 063	59 837	65 116	78 610	68 096	99 885
Vyškov	139 369	171 317	175 188	158 310	166 623	160 231	177 092
Znojmo	39 275	40 036	41 251	82 077	65 181	69 246	61 640

Veřejné knihovny Jihomoravského kraje v letech 2015–2021

Vydala Moravská zemská knihovna v Brně
Kounicova 65a, 601 87 Brno, v roce 2022

Autoři textů Kateřina Bartošová, Adéla Dilhofová, Lenka Dostálová,
Michala Králová, Monika Kratochvilová, Jan Lidmila
Redakce Eva Čechová
Jazyková korektura Vladimíra Derková
Grafická úprava a sazba Martina a Ján Puškášovi
Tisk ASTRON print, s.r.o.

Vydání první

www.mzk.cz

ISBN 978-80-7051-325-5